

«Пункти незламності» йдуть на відпочинок

У Вінниці почали розбирати намети, які слугували вінничанам «пунктами незламності».

Як повідомляє «Місто над Бугом», таке рішення затвердили на позачерговому засіданні виконкому Вінницької міськради. Йдеться про намети, які восени розмістили у місцях найбільшого скупчення людей. Де громадяни могли зігрітися та підзарядити гаджети.

За словами начальника комунального підприємства «Муніципальна варта» Віталія Чигура, пункти незламності переводять у режим готовності.

«Вони будуть розгорнуті одразу, якщо в державі настане надзви-

чайна ситуація. Наразі рішення поставити на паузу діяльність наметів пов'язане з настанням сприятливих погодних умов – середньодобова температура пішла вгору, крім того, вже немає перебоїв електроенергії», – зазначив Віталій Чигур.

За його словами, на чергуваннях та обслуговуванні міських «пунктів незламності» було задіяно 40 працівників, а тепер цей людський ресурс залучать в інших напрямках.

Отже, у разі потреби «намети незламності» знову зможуть встановити упродовж двох годин. Але так хочеться сподіватись, що вони більше не знадобляться...

Ірина Борзова про збільшення виплат для пенсіонерів

3 березня в Україні збільшили розмір мінімальних пенсій, а з 1 квітня проведуть перерахунок для працюючих пенсіонерів

Наша країна та українці переживають найважчі часи через війну, яку розпочала Росія. Але навіть під час війни держава зберігає та гарантує усі соціальні виплати українцям, які потребують допомоги. Пріоритетом соціальної політики у 2023 році є безперервне фінансування виплат тим категоріям громадян, для яких виплати від держави є ключовим джерелом доходів. Це стосується і пенсій.

На цьому наголосила народний депутат України, голова Вінницької обласної організації політичної партії «Слуга Народу» Ірина Борзова.

«Попри війну держава фінансує виплати субсидій та пільг, допомогу людям з інвалідністю, дітям з інвалідністю та особам, які доглядають за ними. Фінансуються виплати малозабезпеченим родинам, виплати на дітей-сиріт, виплати при усиновленні. Фінансується допомога при народженні дитини та допомога на проживання внутрішньо переміщених осіб. Під час війни влада знайшла кошти для підтримки найбільш незахищених категорій населення – наших пенсіонерів», – зазначила Ірина Борзова.

За дорученням Президента

України у березні уряд провів індексацію пенсій майже на 20%.

«Індексація виплат торкнулась більш ніж 10 мільйонів українців. Найменша сума підвищення складає 100 грн, найвища – 1500 грн. Пенсійним фондом вже завершено фінансування пенсій за березень», – зазначила Ірина Борзова.

З 1 березня підвищено розміри мінімальних пенсій по інвалідності колишнім військовослужбовцям та постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи. Також збільшення рівня мінімальних пенсійних виплат окремим категоріям пенсіонерів.

З 1 квітня відбудеться підвищення пенсій працюючим пенсіонерам, проведуть перерахунок пенсій для працюючих пенсіонерів, які не підпадали під березневу індексацію пенсійних виплат.

З 1 липня очікується індексація пенсій для тих, хто працював на державних службах та в органах місцевого самоврядування.

Пенсіонери віком понад 80 років продовжать отримувати щомісячну доплату в 500 грн.

Для пенсіонерів віком 75-80 років ця доплата становить до

400 грн на місяць.

Для пенсіонерів 70-75 років – до 300 грн.

Загалом у 2023 році держава планує витратити на пенсійне забезпечення понад 700 мільярдів гривень.

«Незважаючи на війну, держава виконує свої зобов'язання перед людьми і фінансує виплати. Підтримка пенсіонерів як вразливої категорії населення є вкрай важливою зараз, у важкі для всіх українців часи», – резюмувала Ірина Борзова.

Вінниччина допомагає фронту автівками

Чотири відновлені машини відправлено 120-й бригаді ТрО ЗСУ, ще шість готуються

Проєкт «Тачка на прокачку» діє в Україні вже майже рік. Фактично він став ровесником повномасштабної війни з рашистами. Термін експлуатації авто на передовій нетривалий... іноді вимірюється тижнями, а то й днями чи годинами.

Тож у військовослужбовців ЗСУ є постійна потреба у всюдишній техніці, яка може переміщатись полями, долати вирви від снарядів і сліди від проходження танків.

Понад сотня відновлених автівок в межах проєкту «Тачка на прокачку» вже допомагає нашим воїнам евакуйовувати поранених, проїжджати бездоріжжям і транспортувати оснащення на бойові позиції.

- Десять автівок від Вінниччини також «прокачують» для фронту ремонтні бригади проєкту. Чотири автомобілі вже відправили на передову, шість ще готуються, – зазначив начальник Вінницької ОВА Сергій Борзов. Він особисто через свої зв'язки та можливості долучився до проєкту.

- 4 бойових «коники» отримала 120-а бригада ТрО ЗСУ Вінниччини після капітального ремонту руками земляків, – із вдячністю коментує Роман Ковальський на своїй фейсбук-сторінці, нині військовослужбовець Збройних Сил України, а в мирному житті – відомий вінницький журналіст. - Фактично

це ленд-ліз свій для свого! Всього їх буде 10.

Начальник Вінницької обласної військової адміністрації Сергій Борзов щиро радіє, що вдалося допомогти воїнам-землякам таким вкрай потрібним транспортом.

- Все для фронту і нашої Перемоги! Нехай служать ці авто, – зауважує очільник області.

Підготувати автівку для відправки в зону бойових дій – означає перебрати для надійності повністю все: ходову частину, двигун, оновити салон, відтунювати кузов.

Майстри-ремонтники часто працюють у вільний від основної роботи час абсолютно безкоштовно, аби тільки допомогти захисникам. Запчастини купують за кошти благодійників та за донати українців.

Військовослужбовець ЗСУ на позивний «Хан» (один із ініціаторів проєкту «Тачка на прокачку») розповідає, що, окрім 100 автомобілів, які вже відремонтовано і відправлено на фронт, у роботі ще понад 160 машин одночасно. Це в основному «ГАЗ 76», а ще – більше десятка БТРів.

Засновники проєкту поставили за мету відремонтувати чотири тисячі військових машин, тож закликають долучатися донатами усіх охочих. А власників СТО запрошують безпосередньо взяти участь у ремонті, щоб пришвидшити нашу Перемогу.

Ярмарки роблять нас сильнішими

З самого початку війни ліцей номер 2 міста Немирова займається волонтерством, постійно допомагає воїнам ЗСУ. Зовсім недавно також проходила акція, метою якої було зібрати кошти на дрон для нашого учителя-захисника. Шкільна адміністрація організувала ярмарок, до якого долучилося багато людей. Учні проявили свою ініціативу, власноруч напекли солодощів, різноманітних смаколиків, і разом з батьками та вчителями продавали їх. Таким чином кожен зробив свій внесок у добру справу, і в кінці було зібрано більшу частину суми.

Через декілька днів відбувся другий етап ярмарку, на якому виставлялись на продаж сувеніри. Карти-

ни, зроблені власноруч браслети та інші прикраси, книжечки, обереги, вишивки, іграшки – усе це можна було придбати і таким чином долучитися до акції. Ярмарок проходив у центрі міста, біля будинку культури, тому будь-хто з охочих мав можливість обрати для себе якийсь сувенір.

У підсумку зібрано потрібну суму коштів і куплено дрон, а колектив ліцею номер 2 дуже вдячний усім, хто не був байдужий і долучився до ярмарку. Саме такі акції показують нам, наскільки важлива єдність у цей складний час. Крок за кроком, і ми разом все ближче до перемоги!

Марія БОБРИКОВА,
дев'ятикласниця

3 питань реклами
звертайтеся
за телефоном
096-460-98-03

Нагородили посмертно

На Вінниччині вручили ордени батькам двох ровесників, які загинули в одному бою.

В Оратівській громаді вручили ордени батькам двох захисників України, які разом воювали і загинули в одному бою 1 червня 2022 року на Миколаївщині. Героям було лише по 23 роки - до двадцяти чотирьох кожен із них не дожив якихось кількох місяців...

За особисту мужність і самовідданість, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі Указом Президента України № 890/2022 від 24 серпня 2022 року старшого солдата Олександра Онофрійчука та солдата Михайла Дем'янюка було нагороджено орденами «За мужність» III ступеня (посмертно).

У простих сільських хатах, зі словами безмежної вдячності та скорботи, нагороди згорювані батькам полеглих воїнів вручили на-

чальник Оратівського відділу Вінницького районного ТЦК і СП підполковник Хриптань та представники місцевої влади.

Олексій ТРИГУБ,
кореспондент АрміяInform
Фото: Оратівська селищна територіальна громада

Матір Героя

Днями вранці я йшла на сесію Шаргородської міської ради і неподалік адмінбудівлі побачила жінку в чорному. Вона втратила на війні сина, який загинув, захищаючи своїх дітей, свою родину, своїх друзів та знайомих, захищаючи свою Україну.

Я добре знаю цю жінку, однак навмисне не вказала її ім'я. Бо скільки таких жінок в чорному вже є... І скільки ще буде...

Коли ми зустрілись, я пояснила їй, що зараз в міській раді буде Хвилина мовчання, яка проходить там кожного дня о 9.00.

- Я теж зайду. Хоч побачу свого синочка, - сказала жінка.

Фото її синочка висить на стіні в холі разом з іншими такими самими синочками, братами, чоловіками, яких тепер їхні рідні зможуть побачити лише на фото та відео. А ще пам'ять підкидає яскраві спогади з минулого.

Спогади, коли синочок закричав в першу мить свого народження. Вперше сказав «мама». Вперше зробив крок і вперше пішов до школи. Коли вперше загуляв і довелося вперше чекати його майже до ранку. Безліч таких «вперше» було у житті.

Але одне «востаннє», коли попросився, міцно обійняв, сказав: «Все буде добре, мам».

Безліч «вперше» і лише одне «востаннє»...

Цю жінку ніхто не помітив та не побачив. І я спочатку подумала, що їй треба бути в центрі, що немає

вона стояти поза спинами інших. Але горе, справжнє горе, ніколи не виставляється на показ. Воно дуже особисте, і спекулювати на ньому не можна.

Я не одразу зробила фото. До чекалась, коли Хвилина мовчання закінчувалась. Спитала дозволу. Не хотіла фотографувати обличчя. На мою думку, то не етично.

Жінка пішла. Вона буде жити далі. Жити, прокидаючись кожного дня з думкою, що назавжди втратила найріднішу в світі людину. Жити з кривавою раною на серці, яка ніколи не загоїться і буде кровити вічно.

Інна ФРІДКІНА,
депутат Шаргородської міської ради

Тому що любов до України безмежна

Одна за одною поїздки на фронт до наших захисників з доставкою двох автомобілів здійснені нашим волонтерським бойовим козачим екіпажем на Донеччину та Харківщину. Дорога — це завжди випробування, але порівняно з тим, що відбувається на «нулі», то нам потрібно дякувати Богу за все і продовжувати з новими силами підтримувати українську армію. Воїни розраховують на нашу підтримку, відчувають наше з вами надійне плече і тримають оборону України. Кожні передані обійми, смаколики, домашні продукти харчування, дитячі обереги й малюночки, військові девайси та автівки — це наш із вами спокій тут у тилу.

Величезну вдячність із передової ми привезли всім нашим помічникам від бійців, які завжди радіють таким миттєвостям, допомозі і хвилиною зустрічі. Розвантажуюмося за ситуацією на лінії зіткнення, часто — під звуки. Вже так прийнято, що наш екіпаж заїжджає в багато гарячих точок, щоб за максимумом все «вижати» з поїздки — розвезти гуманітарну допомогу.

Хочеться відзначити, що допомогу надають люди, яких ми не бачили в житті, але познайомилися з ними на теренах соціальної мережі Фейсбук. Відзначимо наших постій-

них помічників — це Микола Стиренко, Ніна Юрченко, Олена Вітер, Леся Рубель, Марія Кучковська, Тетяна Оргов, Марічка Правдюк, Галина Наливайко, Володимир Гревцев, Оксана Волковська, Ольга Якуба, Юлія Борисенко, Ольга Банд, Наталія Бриндак та багато наших допомагайчиків, без яких організувати посильну поміч на передову нам би не вдалося. А разом ми — сила!

Сила ця нестримна, тому що любов до України безмежна. Ми гуртуємося заради нашої перемоги над ворожою навалюю. Ми ніколи не пробачимо росії всі її злочини і той біль, який ми несемо в своїх серцях. Тому тримаймо стрій і продовжуймо разом наближати перемогу нашою невтомною працею, адже це найважливіше на сьогодні, що може зробити кожен українець. Україна переможе, і це факт!

Мирна нація має право на мирне життя і в процвітаючій країні. Все, що зруйновано ворогами, то при-

йдеться відбудувати роками, але аби швидше настала довгоочікувана перемога і наші хлопці та дівчата повернулися з війни додому переможцями, живими і нешкодженними. Дай Боже Україні перемоги! І дяка всім благодійникам та благодійницям, які вірять нашому екіпажу і вірять у ЗСУ. З Україною у серцях!

«Ми новини привозимо з фронту...»

Чергова наша стаття в газеті «Вінниччина» вкотре висвітлює значні події та видатних людей, які творять історію сьогодення.

Біль пронизує до кісток, коли знаєш особисто цих бійців, хто «трюхостий» і не дай Боже «двохостий». Страшно. Скільки болю героїчні та мужні захисники переносять, то лише їм самим відомо! Кожен із них до війни займався своєю улюбленою справою, працював, виховував дітей та займався створенням родинного затишку, щоб дітки та сім'я ні в чому не мали нужди. А тут - війна постукала у двері українців і вирвала їх зі звичного способу життя.

Росія вирішила нас звільнити... Від кого? Від чого? З якою ме-

тою? Що ми їм таке зробили, що вони підняли на наш мирний народ зброю? Один нелюд вирішує долі багатьох гідних людей. Хто йому дав це право? Чому ніхто його не може зупинити? За що український народ і Україна страждають? Ми війни не починали, і ми мирна нація. Але пропаганда кремля така, що тут нацисти на чолі зі Степаном Бандерою не дають добре жити іншим українцям... Якийсь бред... Таке придумати важко, а вони в це вірять. Страшна країна і страшні люди!

Війна калічить наших воїнів, забирає здоров'я, у деяких відбирає найцінніше - життя. Але хлопці з передової не здаються. У них бойовий настрій і піднесений дух. ЗСУ вря-

тує Україну. Ми віримо в наші ЗСУ! Дякуємо Славі Буріку та його побратимам за відвагу та жертвність. Ви - наші Герої!

Не здамо позицій і не відступимо від свого.

Україна понад усе!
P.S. Читайте та випишіть газету «Вінниччина», де можна прочитати і зберегти для нащадків інформацію про помічників, благодійників, Героїв. Нам не потрібно дивитися новини по телевізору, тому що ми самі і є тими самими новинами і привозимо їх з фронту.

З повагою і вірою в нашу перемогу, ваші військові волонтери Анна ЛАВРИК, Володимир ПУНЬКО, Сергій СТАНГРІТ

Шахраї підривають обороноздатність

Розказаний близькими людьми факт не з нашої, а з іншої - Полтавської області, але вирішив почати з нього, бо повчальний. Призвали хлопця-родича до війська. Підрозділу, до якого він потрапив, дуже потрібна була автомашина. Вирішили на неї збирати всі разом за допомогою рідні. Відкрила рахунок і мати Сашка, головним чином жертвували земляки, встигнувши зібрати понад 30 тисяч гривень.

Коли матері якось зателефонували і представились службою безпеки банку, вона одразу ж насторожилась і сама собі подумки наказала ні в якому разі навіть не спілкуватися. Знала ж, що так представляються аферисти різного гатунку і їм треба лише посилати слід за російським кораблем. Але почутий голос настільки викликав довіру й розслабляв, ніби багато кому — натренована проповідь попа з московського патріархату. Жінці раптом здалося, що справжня служба безпеки хоче допомогти їй вберегти зібрані в людей гроші. Ніби під гіпнозом, хоч і на відстані, вона почала виконувати всі команди шахраїв.

Коли ж завершила, обдумала все, сама до себе вигукнула: «Що ж я наробила!». І взялася телефонувати правоохоронцям. Після того звернулись і до банкірів, але рятувати вже не було що — всі кошти стирали. Єдине, що дізналися, це те,

що аферисти якимось чином причетні до міста Умань сусідньої Черкащини. На тому все й затихло, на час написання цих рядків нічого виправити не вдалося. Але вкрадена шахраями сума з часом могла б бути і куди більшою.

Висновок? Людям, які не впевнені, що перший же зустрічний аферюга не зможе їх «розколоти», за такий збір коштів братися не годиться. Краще хай цим займаються вже випробувані конкретними справами волонтери.

А ось співробітникам кіберполіції Вінниччини вдалося розкрити шахрайське кубло, яке організував лише 19-річний житель Сумщини. У нього вже вистачило фантазії злі-

пити таку злочинну схему. «Продають» в інтернеті неіснуюче військове спорядження, створивши профілі-магазини відповідної амуніції. Все це щедро супроводжували позитивними відгуками з фейкових акаунтів. Плюс «накрутки» підписників і платна реклама...

І знову ж таки: чи не занадто люди довіряють соціальним мережам? Чи не краще основну довіру виявити тим же перевіреним часом волонтерам? Не випадково більшість людей сподівається на них незрівнянно більше, ніж на ненажерливі чиновників під кодовою народною назвою «сімнадцять гривень одне яйце».

Василь ГРОМОВИЙ

Залишилися дружина і двоє дітей...

Шаргородщина схилиє голову в скорботі. На небеса пішов наш Захисник Анатолій Жмурко з села Козлівка.

Знову непоправна втрата, знову сльози та біль пронизують кожного з нас. Під час виконання службових обов'язків помер оборонець рідної землі, воїн Збройних Сил України Жмурко Анатолій Павлович, 08.01.1976 року народження, з села Козлівка.

Анатолій Жмурко був сержантом, водієм-заправником автомобільного відділення підвозу пального та мастильних матеріалів взводу матеріального забезпечення механізованого батальйону. Він боронив рідний край від ворожої орди та поклав своє життя за майбутнє Української держави, за її волю.

Серце воїна ЗСУ перестало битися 19 березня 2023 року.

Без рідної людини залишилися дружина і двоє дітей.

Висловлюємо співчуття родині, друзям, побратимам, односельчанам воїна, сумуємо разом із ними.

Низько схилиємо голови перед світлою пам'яттю Героя.

Гірко й боляче усвідомлювати, що кращі сини України йдуть у небесне військо. Шаргородщина завжди пам'ятатиме всіх, хто віддав життя за свободу та незалежність кожного українця.

Герої не вмирають!
Володимир БАРЕЦЬКИЙ,
Шаргородський міський голова

Виявити і знищити

- Головне наше завдання - знайти і знешкодити ворога, - розповідає військовослужбовець із позивним «Білка».

Він проходить службу у взводі розвідки на посаді головного сержанта окремого підрозділу 120 бригади Сил територіальної оборони ЗСУ. Від початку повномасштабного вторгнення пішов добровольцем захищати Україну. Військовослужбовець впевнений, що найголовніше у його роботі — це довіра між побратимами, які в одному підрозділі.

У розвідників — своя специфіка: спостереження, аеророзвідка, пошук ворожих цілей... і при цьому всьому залишатися непомітними для про-

тивника. Наші військовослужбовці — безстрашні, сильні та винахідливі. У них немає жалю до окупантів, які прийшли на нашу землю, але при цьому збереглася доброта та людяність до усього свого, рідного.

Білка пригадає, як виконували завдання по обороні міста Бахмут. Через кілька тижнів, як взвод заїхав на позиції, до них прибився пес.

- Спочатку ми не хотіли приручати тварин, адже це також відповідальність, - каже військовослужбовець. - Але коли навколо лунали вибухи, собака також із нами бігла у підвал, стало дуже її шкода. Так вона з нами і залишилась. Назвали її Гільза. Коли їхали на ротачі, то забрали собаку разом із собою, оскільки вже звикли до неї, а вона до нас. Любить під час тренувань бавитися із дроном, коли той злітає.

Військовослужбовець стверджує, що перемога для нього настане лише тоді, коли ми звільнимо нашу країну від постійного гніту з боку москалів.

- Ми воюємо заради мирного майбутнього наших родин. Усі рідні та близькі нам люди поставилися із розумінням та підтримкою до нашого рішення, вони нам довіряють, тож не маємо права їх підвести чи зрадити. А після війни будемо відновлювати нашу славу України.

120 бригада Територіальної оборони ЗСУ

Липове алібі підозрюваних у вбивстві не вигороджує

Ще 21 лютого разом зі своїм автомобілем раптом зник 37-річний житель міста Хмельник. Саме в цей день у нього була зустріч з двома жителями Уланівської громади, які йому заборгували не мало не багато, а 40 тисяч доларів. Підозрюваних у вбивстві затримали лише 7 березня, а до цього правоохоронцями проводилась наполеглива робота щодо пошуку душогубів.

Оскільки у скоєному останні не зізнавались і записали навіть правдоподібними алібі, висловлювались припущення, що потерпілого вже... перемололи на ковбасу. Але спішно завзятих ковбасодів заспокоїти: версія не підтвердилася.

Що ж відбулось насправді? Плануючи вбивство, зловмисники домо-

вили про зустріч із хмельничанином на своєму підприємстві, коли там уже не було працівників. Убивши чоловіка, вивезли його у посадку в напрямку Калинівки і закопали. Автомобіль відігнали на Житомирщину, перефарбували і зберігали в найнятому гаражі під Бердичевом. Свою вину 29-річний і 36-річний боржники вперто заперечували. Але після комплексу оперативно-розшукових та слідчих дій, численних експертних поліцейські нарешті отримали надійні докази причетності підозрюваних до вбивства.

Ясна річ, їх затримано без права внесення застави. А загрожує зловмисникам до 15 років позбавлення волі або довічне ув'язнення з конфіскацією майна або без такого.

Перший дитячий благодійний вікенд

відбувся цими вихідними в одному з торговельних центрів Вінниці

Дітки та дорослі збирали кошти не лише на потреби військових, а й на відновлення навчальних закладів у найбільш постраждалих від війни регіонах України, зокрема в Чернігівській області. Захід об'єднав дітей, які активно допомагають ЗСУ від початку вторгнення росії на нашу територію та залучають до волонтерства небайдужих міс'ян. Ініціативу юних активістів та їхніх батьків підтримав міський голова Сергій Моргунов. Організаторами акції виступив відділ молодіжної політики міської ради спільно з департаментом культури та департаментом освіти Вінницької міської ради.

У рамках заходу відбулися благодійні шахові турніри, ярмарок сувенірів та смаколиків, які спеціально

виготовили маленькі вінничани, та виступи творчих колективів. До заходу діти підготувалися заздалегідь — плели браслети, малювали картини, пекли та розмальовували печиво, формували композиції сухоцвітів, продавали прикраси ручної роботи тощо.

Усі охочі змогли взяти участь у заходах та придбати продукцію за донати. Виручені від ярмарку кошти підуть на підтримку нашої армії та точкову відбудову країни.

Діти, які взяли участь у благодійному вікенді, самостійно визначилися, на які потреби спрямують кошти, зароблені на ярмарку. Зібрані раніше

донати маленькі вінничани спрямували на закупівлю ліків для поранених, продуктів та спорядження для підрозділів на передову, а також адресну підтримку бійців та військових медиків. Цього разу містяни потужно підтримали ініціативу та збрали понад 240 тис. грн для Збройних Сил України.

- Ми представляємо вінницький лицей №2 та продаємо на ярмарку те, що спекли учні нашої школи разом зі своїми батьками. Всі виручені кошти спрямуємо на відновлення шкіл у Чернігівській області, які постраждали під час наступу країни-агресорки. Ми пригортаємо людию смаколиків за будь-який донат, для нас цінна кожна гривня, - розповіли старшокласниці з гуманітарного лицю, які вперше взяли участь у подібному заході.

Вікторія МЕЛЬНИК
Фото автора

Пам'яті Героя України Андрія Ткача

*А ти на небо зовсім рано
полетів,
В обійми Бога, що прийняв тебе
до себе.
Розлуки з рідними ти не чекав
і не хотів,
Залишив біль і смуток, що
без тебе...*

Минув рік, як перестало битися серце нашого Героя, одного з найкращих синів України, Андрія Ткача. Він пішов з життя неочікувано... Назавжди... Молодим... Він боровся за кожного з нас і віддав власне життя за волю і незалежність України. В Андрія було стільки планів... Але здійснилася лише одна його заповітна мрія — стати військовим. Відмінним військовим, який по-справжньому любив Україну.

Ткач Андрій Володимирович народився 17 квітня 2000 року у м. Донецьк. Був старшим сином у родині. Під час вторгнення росії на територію України у 2014 році разом із мамою та молодшим братом Іллею переїхали на батьківщину батька в с. Войнашівка. Стати військовим було дитячою мрією Андрія.

«Був дуже добрим. Мав гарні стосунки з однолітками. Завжди мене слухався. Любив життя. З самого дитинства мріяв стати військовим, і ніяк інакше», - згадує бабуся Андрія.

У 2017 році вступив до Одеської військової академії на факультет військової розвідки. Закінчивши навчання в червні 2021 року, уже в липні підписав контракт з окремою бригадою десантно-штурмових військ м. Мукачеве. Під час навчання в Одесі познайомився зі своєю майбутньою нареченою Марією, яка після закінчення Одеського гуманітарного університету одразу пі-

шла за своїм коханим Андрієм служити до тієї ж бригади.

Андрій певний час проходив службу в АТО у м. Попасна, потім у Маріуполі.

У березні 2022 року в Запорізькій області разом із побратимом потрапив під ворожий мінометний обстріл, який обірвав його життя.

У день народження Андрія, 17 квітня 2022 року, його наречена Марія написала на своїй сторінці у фейсбуці: «Сьогодні був би особливий день... Твій день народження... Була б радість, посмішки... Натомість тільки сльози... Тебе в мене забрали... Забрали назавжди... Знищили все, що ми так вибудували... Майже місяць як я стала вдовою... в 21... Навіть не встигнувши вийти заміж... Ми мріяли про інше... Про щасливе життя, про старість разом... Будували плани, але все, що лишилось - це тисячі фото і неказаних слів... Пробач мені за все... Дякую, що показав мені, яким повинно бути життя... Все, що я пізнала в ньому

хорошого - завдяки тобі... Ти подарував мені сім'ю, про яку можна тільки мріяти... Затишок, родинне тепло... Надію на щасливе майбутнє... Я весь цей час шукаю відповідь на питання «Чому так?»... Але так і не знаходжу... Може, ми самі грішні були... Може, не заслужили на щастя... Це найстрашніше покарання, яке могла вигадати доля... У мене забрали не просто коханого чоловіка, а все... Найріднішу людину, найближчого друга... Вервали душу живцем... Люблю тебе, мій рідний... І любимою завжди, поки б'ється моє серце... Ти моє кохання, мій вічний біль і сум...»

Указом Президента України №379/2022 за особисту мужність і самовіддані дії, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі Андрій Ткач посмертно нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня.

Час неспроможний загоїти глибокі рани, і українці віками не зможуть забути все це тотальне зло, людські загублені життя, руїни, горе, розпач і біду, які принесла на нашу землю сусідня країна-монстр. Ні забути, ні прощення! Повинні всі усвідомити, якою страшною ціною ми виборюємо зараз своє право на життя, на свою свободу та самостійність! Не просто ту, яка на папері, а ту, що з нами щодня. І ми завжди пам'ятатимемо тих, хто загинув за Україну, за наше мирне небо, за те, щоб ми з вами жили незалежно, повноцінно і щасливо!

Хай земля Тобі буде пухом, наш славний Воїне!
Слава та вічна пам'ять Герою!
Барська міська рада

Вчителька відзначила сторіччя

Вінничанка Ніна Петрівна Сердечна — заслужена вчителька України, активна спортсменка і тренерка. Понад 30 років пропрацювала у Вінницькій школі №1. Зі столітнім ювілеєм її привітали директорка міського департаменту соціальної політики Валентина Войткова, директорка департаменту освіти Оксана Яценко та депутатка міськради Світлана Василюк.

«Я обожнювала своїх учнів. Була їхнім тренером. Багато з них займали призові місця на різних змаганнях. Також ми разом із чоловіком виховали двох чудових доньок. Я маю чотирьох онуків та 5 правнуків. Усі вони так чи інакше долучені до спорту. Я й сама

намагаюся бути активною. Щодня роблю зарядку, ходжу на прогулянку, сама підіймаюся сходами на 5-й поверх. Закликаю всіх займатися спортом, зранку робити зарядку. Це наше здоров'я», — каже Ніна Сердечна.

Досягнувши такого поважного віку, вінницька довгожителька по-чине отримувати довічну щомісячну матеріальну допомогу (в розмірі прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб) з бюджету міської громади. До речі, Ніна Петрівна стала четвертим 100-річним ювіляром, яких привітали у Вінниці з початку цього року.

Юрій СЕГЕДА
Фото Вінницької міськради

Затримали на березі Дністра

За процесуального керівництва Могилів-Подільської окружної прокуратури 57-річному жителю міста Ямпіль Могилів-Подільського району повідомлено про підозру у незаконному переправленні осіб через державний кордон України, наданні засобів для цього, яке вчинене щодо кількох осіб та з корисливих мотивів (ч. 3 ст. 332 КК України).

Слідством встановлено, що правопорушник, діючи умисно, сприяв незаконному, поза визначеними пунктами пропуску, переправленню осіб через державний кордон України до Республіки Молдова, за грошову винагороду у розмірі 5000 доларів США за одну людину.

Чоловік був обізнаний про способи та порядок здійснення охорони державного кордону прикордонниками України та Республіки Молдова, місця дислокації мобільних підрозділів та розташування їх нарядів.

Він узгодив із двома громадянами України призового віку, які мали намір незаконно перетнути

державний кордон України, час та місце незаконного переправлення та увечері 24.03.2023 організував їх прибуття до Ямполь. Після цього, взявши власний надувний човен з веслами та двигуном, а також тепловізійний прилад, він дістався до берега річки Дністер, звідки планував переправити своїх «гостей» до Молдови.

У ході проведення першочергових слідчо-оперативних заходів чоловік був викритий та затриманий правоохоронцями.

Наразі судом задоволено клопотання прокурора про застосування до нього запобіжного заходу у виді тримання під вартою з визначенням застави у розмірі майже 540 тисяч гривень.

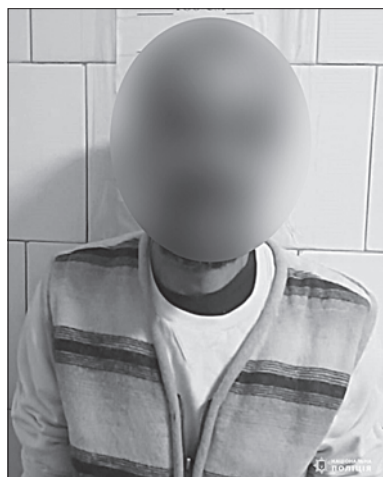
У разі доведення винуватості у скоєнні інкримінованого кримінального правопорушення перед судом йому загрожує покарання у виді позбавлення волі на строк від 7 до 9 років.

Тетяна СВІРИДА,
прокурор Могилів-Подільської окружної прокуратури

Встромив ножа 22-річному

Залізничний вокзал - те місце, де будь-кого можна зустріти. Ось і днями 22-річний житель Турбівської територіальної громади у Вінниці випадково перетнувся з 48-річним мешканцем Ізмаїля Одеської області. В чомусь не порозумілись, може, в найменших дрібницях. Як виявилось, південний «гість» уже притягувався до відповідальності за майнові і насильницькі дії. Тому не доводиться дивуватись тому, що він витягнув ножа і встромив його в поясницю нашому земляку.

Прибула поліція, затримала зловмисника, знаряддя злочину вилучила. Вирішується питання про підозру і обрання запобіжного заходу. Потерпілому надається допомога.

Благоустрій і трудові уроки

Надзвичайною активністю в роботі відзначається староста Рівненського стростинського округу Мурованокуриловецької громади Надія Чуплакова. Вона наділена багатьма гарними людськими чеснотами, серед яких найголовніша — велика любов до рідного краю. І цією любов'ю, настояною на широкій патріотизмі, Надія Миколаївна позитивно заряджає своїх земляків.

За її ініціативою з ранньої весни у селах Рівне, Нишівці та Дружба, що входять до старостинського округу, проходить «генеральне прибирання» території населених пунктів, до якого долучилися і дорослі, і юні місцеві жителі, а також вимушені переселенці. Як стимул до кращої роботи Надія Миколаївна постійно звітує в соцмережах про зроблене.

Ось її останнє повідомлення. «На завершення трудового тижня центр Рівного ожив і загравав яскравими барвами. І не лише від весняних сонячних променів — це так феєрично і дружно естафету з благоустрою прийняли вихованці нашого ліцею. За активної участі та під умілм керівництвом своїх наставників, класних керівників, учні попрацювали на славу.

Перший трудовий десант охопив наш парк відпочинку. Тут дітки зовсім не бавились, а наводили весняний порядок взялася молодша школа. Звісно, ще не всім по плечу орудувати садовим інструментом, тому важчі роботи брали в свої руки вчителі: Людмила Іванівна, Люба Іванівна, Лариса Григорівна

та Таміла Григорівна, за що їм ОСОБЛИВА ПОДЯКА. Дітки робили все із задоволенням і завзятістю.

Такі трудові уроки навчатимуть наших діток любити природу, цінувати всі людські надбання і прищеплюватимуть звичку - НЕ СМІТИТИ.

МИРНОГО НЕБА ЛЮБИМ ДІТКАМ.

Щира подяка всім батькам та організаторам!

Наші найменші учасники марафону — милі першокласники. Маленькі, але влевнені в собі і своїх вихователів, не тільки гралися, а й зробили свій внесок у спільну справу.

Спритно, в ігровій формі, допомагали Валентині Василівні та Вероніці Миколаївні в прибиранні. Було весело і корисно. Дякую ВАМ, НАШІ НАЙМЕНШІ!

Чисте довкілля — запорука комфортного життя! Під таким гаслом трудовий десант з учнів 5-7 класів розгорнув свою запальну роботу по периметру школи та біля музею села.

Разом із класними керівниками ретельно прибрали всю територію, отримавши велике задоволення від зробленого.

Гарно організована робота проводилася з дотриманням правил дорожнього руху та правил безпеки і гігієни. Центр села став ще крашій, і всі висловлюють подяку діткам і їх наставникам. Тепер маємо менше сміття і гарно вчитися, любі дітки.

ЩИРА ПОДЯКА ВСІМ.

24 березня - День визволення наших сіл від фашистської окупації під час Другої світової війни.

І саме в цей день старшокласникам ліцею випала честь провести прибирання біля пам'ятників загиблим воїнам-землякам.

Роботи розпочиналися виховною годиною та вшануванням пам'яті полеглих односельчан. Всі старались, і маємо гарний результат. Щира подяка всім!

Весна... Молодість... Приємні емоції...

Щиро дякую нашим захисникам за кожен дитячу посмішку, за дитячі пустощі, за кожен відбій повітряної тривоги! За можливість жити!»

Підготував
Віктор ЗЕЛЕНЮК

Чи брали ті пальчики?

Держреєстратора відділу з питань організації надання адміністративних послуг однієї з селищних рад Вінницького району підозрюють у взятті хабара за реєстрацію договорів оренди земельних ділянок у нашій області. Правоохоронці повідомляють, що 49-річний держреєстратор вимагав та отримав неправомірну вигоду від громадянина, який не мав доручення на представництво інтересів орендаря чи орендодавця для проведення державної реєстрації 30 договорів оренди земельних ділянок із кадастровими номерами. Оцінив «послугу» у 45 тисяч гривень.

Хапнувши ту суму, віддав усі папери, які волів мати «хабародавець», після чого був затриманий правоохоронцями. Слідчим суддею задоволено клопотання прокурора і до підозрюваного застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

Триває слідство за ч. 1 ст. 368 КК України.

Тим часом до редакції було кілька дзвінків із запитаннями: чи не у «славнозвісному» Оратові у чер-

говий раз «прославилися»? Бо якийсь дивний «кіпіш» помітили минулого тижня біля тамтешнього ЦНАПу. Поки що ми не можемо ні підтвердити, ні тим паче заперечити таку інформацію. Всьому свій час.

А чи брали щось ті зафотографовані пальчики? Будемо вірити, що правоохоронці розберуться

об'єктивно й належно оцінять. Бо коли одні пальці стискають у руках зброю на передовій, інші — хоча б протягують посилені суми купюр на підтримку ЗСУ, а хабарники прорвалися до корита, щоб у цей час ще й набивати диким методом кишені, то це — вершина паскудства. Втім остаточне слово за судом.

Рятувальники допомагають волонтерам

Волонтерський рух у нашій країні без перебільшення вже відомий усьому світу. Попри твердження окремих політиків, завдяки саме добровольцям та волонтерам країна зберегла свій суверенітет у 2014 році, стримала московську навалу на Сході та з нуля створила справжні Збройні Сили. На Вінниччині волонтери організують свою діяльність за сприяння міжнародних та вітчизняних благодійних фондів, небайдужих підприємців та пересічних громадян. Подільські рятувальники також намагаються допомогти цьому руху – по мірі можливостей та у вільний від служби час.

Ряд офіцерів Головного управління ДСНС України у Вінницькій області підтримує особисті контакти здебільшого із такими організаціями, як «Благодійний фонд «Литаври» (Григорій Білоус), ГО «Загартовані серця» (Тетяна Хитра) та ГО «Шотландія-Україна» (Андрій Харламов).

Серед усього іншого волонтерам інколи бракує просто фізичної сили. Прикладом може слугувати і нещодавній випадок. В одну із неділь від благодійників із-за кордону надійшов вантаж із медичним обладнанням, аптечками, одягом та продуктами. Розвантажити

20-тонну фуру за день під силу не кожному. І тут серед офіцерів ДСНС спрацювало гасло «Один за всіх, і всі за одного».

У телефонному режимі оповістили вільних від чергувань колег. Друзі охоче підставили плече, незважаючи на родинні обставини та плани. Задачу було виконано в повному обсязі, і невдовзі волонтери змогли вчасно доставити вантаж адресатам.

Скільки тонн речей, необхідних на фронті і для внутрішньо переміщених осіб, у буквальному розумінні пройшло через руки Валентина Ткача, Богдана Грицюка, Євгена Фаліштинського, Євгена Мазура, Богдана Твердохліба, Ярослава Луценка, Анатолія Мельника та Андрія Маковея, достеменно невідомо. Військовий одяг, берці, термобілизна, тепловізори, медикаменти, продукти харчування – все це з початку московитського повномасштабного вторгнення відправляється десятками тонн щомісяця. Волонтери вдячні рятувальникам за підтримку та братерство.

Для самих надзвичайників співпраця з волонтерами і допомога людям – це покликання серця та задоволення бути причетним до наближення омріяної Перемоги.

Олександр КУТОВИЙ

Військовий «інтернаціонал»

В одному із батальйонів 120 бригади Сил територіальної оборони ЗСУ діє інтернаціональна група аеророзвідки. Українці, ізраїльтянин та білорус – служать в одному підрозділі та керують БПЛА.

Дрони багатьох полегшили роботу української аеророзвідки після повномасштабного вторгнення. Головне завдання пілотів БПЛА – роздивитися з дрона, на яку позицію висуваються російські військові, та повідомити про це нашої арті.

Про них кажуть, що це «хлопці, які не мають страху». Під час виконання завдань у Бахмуті ця група аеророзвідки виявила велику кількість ворожих цілей. Керівник підрозділу – військовослужбовець із позивним «Одін», доброволець. Він налагодив дієву радіоелектронну розвідку, завдяки якій вдалося прослуховувати розмови про-

тивника по раціях. Військовослужбовець сам неодноразово проходив навчання і щоразу ділиться із своїми побратимами набутими знаннями.

Поети Вінниччини боронять Україну словом

У Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Валентина Отамановського відзначили Всесвітній день поезії.

Свято відбулося у форматі відкритого мікрофона «Поети Вінниччини боронять Україну словом», який об'єднав поетів-початківців, творчу студентську молодь, відомих письменників-земляків та шанувальників поезії.

З початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну в творчому доробку українських поетів з'явилося чимало творів патріотичної лірики. Така поезія є зброєю, адже слово поета містить у собі незриме, непомітне, проте велику силу.

Учасники заходу вшанували хвилиною мовчання пам'ять кожного українця, хто віддав життя за Україну. Піснею «Запало свічу», яку виконала Анастасія Гуменюк, учениця Вінницької дитячої школи мистецтв «Вишенька» (викладач На-

таля Кравченко), утвердили незмінну істину: Україна обов'язково переможе.

Присутніх привітала директор ВОУНБ ім. В. Отамановського Лариса Сенік. Прозвучали вітання і від заступника директора КУ «Видавничий дім «Моя Вінниччина» письменниці Валентини Сто-

рочитали свої вірші відомі вінницькі майстри поетичного слова – Валентина Сторожук, Віктор Мельник, Ірина Зелененька, Тетяна Яковенко, Світлана Травнева, Алла Боровська, Галина Рибачук-Прач, Світлана Сирена, Олег Крушельницький. Авторські пісні виконала Вероніка Остапчук. Лунали й вірші молодого поета з Кропивницького Станіслава Новицького. Уперше в обласній бібліотеці презентували свою поезію вінничанки Марина Поремська й Альона Нікітіна.

Представили у вільному мікрофоні свою творчість поети-початківці – студенти Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу, учасники літературно-мистецької студії «Словоцвіт» (керівник Тетяна Яковенко) – Олена Вонсович, Альона Костинчук, Анастасія Нікітіна, Ірина Рослу, Анжела Ільченко, студенти Ліцею цивільного захисту Владислав Несаволь і Андрій Токарський та студентка Вінницького медичного коледжу Вікторія Василашко.

Піснями вітали присутніх учасники фольклорного гурту «Мокоша» Вінницького коледжу мистецтв ім. М. Леонтовича (керівник Юлія Васюк). У їхньому виконанні прозвучали українська народна пісня «Коли ти в армію ідеш» та Марш українських націоналістів «Зродились ми великої години» (слова Олесь Бабія).

Захід супроводжувала книжкова виставка «Слова, пропущені крізь серце» (вінницькі поети-ювіляри 2023), підготовлена до Всесвітнього дня поезії відділом краєзнавства. Технічне озвучення заходу забезпечив ВОЦК «Щедрик».

Ніна АРТАПУХ,
провідний бібліотекар

Весна! Поле кличе

На полях навчального господарства Ладижинського фахового коледжу ВНАУ розпочали весняні роботи.

2023 рік дивує нас своєю аномальною погодою – відсутністю метеорологічної зими, а весну відчуваємо з перших днів березня: це ранній приліт птахів, плюсова температура вночі, цвіт первоцвітів, сокорух дерев і відновлення вегетації озимих зернових культур.

Не забарилась і робота в полі. На полях навчального господарства Ладижинського фахового коледжу ВНАУ розпочато перші польові роботи – закриття вологи. Це перший технологічний процес, який виконують навесні в полі для того, аби зруйнувати ґрунтові капіляри, через які інтенсивно випаровується волога.

Закриття вологи проводять з метою покращення структури ґрунту та максимального збереження вологи, яка залишилась після танення снігу, збалансування співвідношення повітря та вологи у верхньому шарі ґрунту, зруйнування кірки та вирівнювання поверхні поля. Цей технологічний процес актуальний кожного року, адже волога життєво необхідна

для росту і живлення рослин. Окрім того, закриття вологи стимулює прогрівання ґрунту, що в свою чергу сприяє проростанню бур'янів, які потім можна буде знищити за допомогою передпосівної культивування.

Викладачі агрономічних дисциплін розповіли здобувачам освіти групи А-31 спеціальності 201 «Агрономія» про доцільність прове-

дення культивування та провели «мозковий штурм» із загальних питань агрономії. Студенти із задоволенням брали участь в обговоренні і відзначили, що навчання в реальних умовах не тільки допомагає краще ознайомитися з процесом, але й приносить неабияке задоволення.

Наталія ГОРОБЕЦЬ

У Новоселівці побили іллінецький горе-рекорд

068-018-37-52 — чим упевненіше пересічні громадяни набиратимуть цей номер, тим багатшими буде тваринний світ наших водойм.

У попередньому номері «Вінниччини» (22 березня) було надруковано замітку «Браконьєри-мільйонери. Шоправда, в мінусі...». Йшлося про те, що в ставку поблизу села Іллінецьке двоє чоловіків упіймали волоком далеко за пів тисячі рибин карася сріблястого, товстолобика, коропа та білого амура загальною вагою 173 кілограми. Цим вони нанесли шкоди навколишньому середовищу на суму майже півтора мільйона гривень. Ясна річ, їх очікує серйозне покарання.

Але ще не встигла підсохнути друкарська фарба того числа газети, як нове повідомлення з села Новоселівка Брацлавської територіальної громади. Тут затримали одного чоловіка, який сітями насмакав удвічі меншу вагу, зате аж 1274 особини плітки, йоржиків, окунчиків, лящів, судаків та одного карася. Основу браконьєрського промислу складала плітка — 1139 рибин! У зв'язку з цим шкоди навколишньому середовищу нанесено ще

більшої — близько двох мільйонів гривень. Тобто згадуваний іллінецький горе-рекорд перекрито і з порушником закону почала працювати викликана інспекторами слідчо-оперативна група.

Висновок напрашується той, що й досі ще багато хто любить промишляти злочинними методами, через що наші водойми такі бідні. Але поступово люди прозирають: якщо хтось «милиться» на чергове знищення мешканців водойм, то за допомогою наведеного на початку цієї розповіді телефону треба влаштувати такому малоприємне побачення з інспекцією і правоохоронцями. Користь від таких дій відчує, коли закіните вудку у водоймі. Без браконьєрських нападів кльови й улови будуть незрівнянно кращими.

І нарешті основний аргумент. Саме так діють в усьому цивілізованому світі, і тамтешні водойми кишать великою рибою. Що ж стосується масового браконьєрства, то це паскудство присунуло до нас переважно з протинної в усіх відношеннях расі. Тому ще й з цих причин його маємо викоринювати рішуче.

Василь ГРОМОВИЙ

Відзначили переможців конкурсу

На кафедрі журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького педуніверситету відбулося онлайн-нагородження переможців обласного конкурсу юних журналістів «Молоде перо-2023», організованого спільно із ВО Національної спілки краєзнавців України та обласною газетою «Вінниччина». Уже вп'яте за останні роки проводиться такий творчий турнір, в якому свої таланти демонструють школярі Вінницького краю.

Цьогорічна тема «Безсмертні герої нескореної України» оповита і смутком, і гордістю за славних наших земляків, які після повномасштабного російського вторгнення стали на захист рідної домівки, села, міста, району, регіону, держави.

Голова журі, доцент кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Віталій Гандзюк привітав кращих авторів:

— На жаль, цього року на «Молоде перо-2023» надійшло менше творчих робіт, аніж зазвичай. Та й причини зрозумілі — війна! Маємо 68 творчих доробків від учнів 9-11 класів ЗОШ Вінниччини. Раніше бувало близько двох сотень. Віриться, що так знову буде, але вже після нашої Перемоги.

Декан факультету філології й журналістики імені М. Стельмаха, проф. Інна Завальнюк наголосила, що кожна епоха народжувала своїх героїв. Тож молоде покоління має шанувати пам'ять сучасних героїв-подолян, які поклали своє життя за волю і соборність країни у російсько-українській війні.

І дуже добре, що проводяться такі конкурси, до яких долучаються юні творчі особистості. Інна Яківна висловила вдячність бать-

кам та учителям, які виховують у дітей почуття патріотизму, любові до Батьківщини, формують у них активну громадянську позицію щодо єдиної, цілісної держави та захисту її кордонів, вселяють віру в краще майбутнє України і Перемогу.

Із 68 учнівських творів про земляків, які героїчно стали на захист Української держави від російських загарбників і полягли за її волю, журі обрало найкращі 25. У кожному з них — образи конкретних героїв — чийсь батько, дідусь, родич, знайомий, випускник школи, просто односельця. У кожному тексті і пам'ять серця, і вічний смуток, і біль, і гордість. Основні жанри, в яких представлені твори — це нариси, есе, замальовки, навіть патріотична лірика.

Усі кращі твори будуть опубліковані на сторінках обласної газети «Вінниччина». Таким чином для усіх прийдешніх поколінь буде закарбовано в історії пам'ять про наших мужніх нескорених воїнів.

Переможців конкурсу надзвичайно складно було визначити, бо всі твори емоційні, щирі, справжні, самостійні, але головним критерієм, окрім грамотності, відповідності певному жанру, є індивідуальність авторського стилю, незвичайна манера мислення, яскрава образність, емоційність, афористичність, використання свіжих метафор, порівнянь, символів, коректність у висловленні думок.

Усі переможці отримають дипломи, а також пам'ятні сувеніри від кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю.

Колектив кафедри дякує усім нашим творчим майбутнім журналістам, їхнім учителям, батькам, друзям і, що найголовніше — нашим воїнам ЗСУ, які тримають над нами небо і відстоюють на полі бою свободу, незалежність нашої країни. Вічна пам'ять полеглим, вічна слава живим! Мирного усім неба і довгоочікуваної перемоги! Слава Україні!

Смакуйте рибкою не лише у четвер

«М'ясо шкідливе для здоров'я» — таке твердження дедалі частіше звучить сьогодні з уст експертів-дієтологів та багатьох авторитетних лікарів. Й дійсно, тваринний білок у великих кількостях може стати причиною різних захворювань. Чи є альтернатива? Звичайно, відповідають ті ж лікарі та дієтологи — це риба!

Не менш апетитно, але в сто разів корисніше, ніж м'ясо, і при цьому суцільне благо для здоров'я. Риба — цінний та затребуваний, а для багатьох ще й найулюбленіший продукт харчування. З неї можна приготувати масу найсмачніших, найніжніших, легкозасвоюваних, вишуканих, майже цілющих страв. Якщо запитати: яка з риб найкорисніша, то варіант відповіді буде лише один — морська! Причому жирна та спіймана в дикій природі. Чому не річкова? Тому що стан екосистем річок, особливо мілководних і тих, що протікають поблизу місць проживання людини, катастрофічний. Вони забруднені та неживі. Не набагато втішніший «діагноз» і у вод світового океану, але там найбільша концентрація шкідливих і згубних речовин спостерігається здебільшого вздовж берегової лінії. Загалом рибальський промисел прийнято вести на глибоководді, далеко від берегів, тому улов має задовільну екологічну чистоту.

Щодо нашої історії, то з давніх-давен вагоме місце в українській кухні належить рибі. Улюблені страви українців: карасі в сметані, короп з медом, рибні крученики, завиванці, січеники, товченики, фарширована і тушкована риба.

Страви з риби є важливим джерелом повноцінних білків, які необ-

хідні для побудови клітин організму людини (альбуминів, глобулінів). Вона є одним із найкращих джерел високоякісного та доступного білка, не поступаючись навіть курятині. Проте білки риби засвоюються легше, ніж білки м'яса. Найбільше його містяться в особинах з сімейства осетрових. Жир риби легкоплавкий і залишається в рідкому стані навіть за кімнатної температури, тому він засвоюється краще, ніж яловичий чи баранячий. Завдяки цьому рибні страви смачно вживати також холодними.

Існує не так багато продуктів, які містять у собі одночасно вітаміни E, D і A, залізо, фосфор, цинк, магній, кальцій, селен і безліч амінокислот, важливих для нормального функціонування серця і судин, щитовидної залози та шлунка. Найбільше цих елементів містяться в жирній морській рибі — скумбрії, лососеві, форелі, оселедці, сьомзі. Річкова ж риба стане справжньою знахідкою для тих людей, які страждають від надмірної ваги, оскільки в 100 г продукту міститься не більше 2,5% жирів (її можна їсти навіть хворим на цукровий діабет). Особливо корисна риба хворим на подагру і людям з порушенням обміну речовин. Людям літнього віку рекомендується споживати страву з нежирної риби, особливо з морської (тріски, окуня), багатої на йод, що є профілактичним засобом проти атеросклерозу. Крім того, цей продукт відрізняється дуже легкою засвоюваністю, шлунок може переварити білок риби лише за півтори, максимум дві години, тоді як на засвоєння, наприклад, яловичини йому знадобиться цілих п'ять годин.

Найкраще риба поєднується з гарніром із картоплі, тушкованими овочами, консервованим зеленим горошком, вареною спаржею та цвітною капустою. Соус до риби подають окремо у соуснику або поливають неї страву. Для нежирної риби слід використовувати соус: сметанный, сметанно-томатний, сметанный з цибулею або з хреном, а для жирної риби: томатний, томатний з овочами, білий основний, білий із цавлем або з каперсами. Багато страв в українській кухні готують зі щуки. Її варять, тушують, смажать, запікають, фарширують, окуневі види риб, сома і тріску краще варити й смажити, морську рибу — тушкувати.

Ми поцікавилися цінами на продукти, які необхідні для приготування тушкованої риби, в обласному центрі, районі та селі. І ось яка картина у нас вималювалася.

Для моніторингу цін у Вінниці цього разу ми обрали один із бю-

джетних мережевих супермаркетів міста (назву не вказуватимемо, аби нікому не робити рекламу). Цибуля тут наразі коштує від 50 до 65 грн/кг, морква — 33-44 грн/кг, олія 53-81 грн/л, приправа весняна зелень - 10 грн, лавровий лист — 9-11 грн, томатна паста за 500 г — 56-70 грн. Зауважимо, що магазинні ціни на рибу виявилися вищими, ніж на ринках міста: риба хек (філе) — 230 грн/кг, хек тушка (без голови) — 180 грн/кг, окунь морський - 220 грн/кг, минтай філе — 210 грн/кг.

В Іллінець на ринку на овочеві позиції за минулий тиждень сформувалися такі ціни: цибуля - 58-60 грн/кг, морква 50 грн/кг. Соняшникова олія 65-70 грн/л, 70 г томатна паста (трикутник) - 24 грн. Щодо цін на рибу: хек - 140-150 грн/кг, короп - 100 грн/кг, товстолобик - 50-55 грн/кг.

У Копайгороді Жмеринського району цієї неділі за кіло цибулі просили 58 грн, моркви — 55 грн.

Зросла за тиждень у селі й ціна на олію — 76 грн/л, томатна паста за 500 г — 58-70 грн, лавровий лист — 9-11 грн, риба хек тушка (без голови) — 150 грн/кг, короп — 80-100 грн/кг, товстолобик — 45-50 грн/кг.

Приготуймо класичну тушковану рибу з овочами

Для цієї страви підійде риба середнього розміру (хек, товстолоб, минтай) з невеликою кількістю дрібних кісток. Також знадобляться морква, цибуля, ще можна додати трохи сурьї цвітної капусти та спаржеву квасолю. Для тушкування знадобиться глибока пательня, також можна використати каструлю або казанок, але тоді усі інгредієнти треба попередньо обсмажити. Отже, рибу треба очистити від луски, випатрати, промити, видалити голову та хвіст, порізати на шматки, посолити та замаринувати в спеціях. Можна трохи збризнути лимонним соком.

Очищену моркву натерти або, як і цибулю, порізати півкружальцями і спасерувати на олії разом з іншими овочами. Потім у пательню додати рибу так, щоб вона торкалася дна і теж трохи присмажилася. Далі додати у посуд стільки води, щоб риба була покрита нею не більш як на половину. Посолити, додати спеції до смаку чи рибну приправу і накрити кришкою. За десять хвилин рибу перевернути, щоб протушковалася рівномірно. Ще приблизно за 20 хвилин страва готова. З нею добре гармоніюють макаронні вироби, рис або картопляне пюре.

P.S. Ціни на тушковану рибу у селі та районному центрі дізнавалися власні кореспонденти газети Микола Кавун та Віктор Зеленюк.

Питання вивчала Вікторія МЕЛЬНИК

Фото з відкритих інтернет-джерел

Бобри-«диверсанти»

Понад десяток років тому, під час відпустки, мені випало з вудками в руках утратити до глухої місцини, в точку, де Старокостянтинівський і Полонський райони Хмельниччини межують з Житомирщиною. Там хтось колись займався меліорацією, в результаті чого між струмками залишилися невеличкі ковбані, де разом із карасиками, окуничками та пліточками можна було впіймати і, звісно, відпустити назад ротанів чи надто вибагливих до чистоти води пічкурів, яких до того вже не бачив десятиліттями.

Потрапивши туди ж років за два після того, розлогої долини вже не впізнав: її заповнили величезні ставки. Де він узвся? Роздивившись гребельку, здогадався, що спорудили її бобри, прийшовши звідкілься понад річкою. Бо неподалік підступаними олівцями біліли дерева м'якої породи без кори.

Того ж дня вперше побачив бобра в природному середовищі. Закинувши вудки до самої природою створеного ставу, почав ловити доволі непогану аборигенну рибу, як раптом помітив цього красеня. Він пересікав водою стрімко, ніби катер. Але побачив мене, плеснув своїм великим хвостом по поверхні, що аж луна пішла, і вмить зник під водою. Як потім дізнався з літератури, головним його «гвинтом» є не той потужний веслоподібний хвіст, що сягає розмірів 35х15 сантиметрів, а задні лапки з перетинками, як у водолюбної птиці. Та й легені і печінка в нього таких розмірів, що може не виринати до 15 хвилин!

Згадав ці історії після того, як кілька років тому з Човновиці Оратівської територіальної громади повідомили, що на ставку між нею і сусіднім Закриниччям поселилось сімейство бобрів. Оскільки надійних для житлових нір високих затишних берегів там не виявилось (спроби робити їх усе-таки були), спорудили на ставку й обжили хатку. Цікава вона тим, що вхід у неї завжди нижче поверхні, а сама вона над водою, і в ній завдяки товстому шару скріпленних намулом гілок, листя, трави доволі тепло навіть у найлютіший мороз. Позаяк бобри у сплячку не впадають, то заготовляють багато їжі на зиму.

Постійно надгризені дерева засвідчували, що у цих напівводних звірів усе гаразд. Вчителька, депутат селищної ради Надія Мельничук час від часу фотографувала й поширювала результати їхньої роботи, а ось зафіксувати самих бобрів виявилось справою непростю, бо вони переважно нічні будівельники.

Але якщо новосели з'явилися у північному куточку району, то мали б поширитися і в інші місця. Чи сталося це, поцікавився в очільника Оратівської районної організації УТМР Сергія Переполькіна. Він розповів, що бобрів уже побачили в Якимівці з боку Бугаївки. За деякими даними, є вони і в Сологубівці. Це тим паче цікаво, оскільки саме в ставку під тим селом прижилася екзотична водяна рослина лотос, найбільше поширена в таких всесвітньо відомих тропічних ріках як єгипетський Ніл та індійський Ганг.

Якщо ж повертатись до нашої історії, то в древні часи бобри на території сучасної України були доволі поширеними. Але потім часу фотографувала й поширювала результати їхньої роботи, а ось зафіксувати самих бобрів виявилось справою непростю, бо вони переважно нічні будівельники.

Якщо ж повертатись до нашої історії, то в древні часи бобри на території сучасної України були доволі поширеними. Але потім часу фотографувала й поширювала результати їхньої роботи, а ось зафіксувати самих бобрів виявилось справою непростю, бо вони переважно нічні будівельники.

Але якщо новосели з'явилися у північному куточку району, то мали б поширитися і в інші місця. Чи сталося це, поцікавився в очільника Оратівської районної організації УТМР Сергія Переполькіна. Він розповів, що бобрів уже побачили в Якимівці з боку Бугаївки. За деякими даними, є вони і в Сологубівці. Це тим паче цікаво, оскільки саме в ставку під тим селом прижилася екзотична водяна рослина лотос, найбільше поширена в таких всесвітньо відомих тропічних ріках як єгипетський Ніл та індійський Ганг.

Якщо ж повертатись до нашої історії, то в древні часи бобри на території сучасної України були доволі поширеними. Але потім часу фотографувала й поширювала результати їхньої роботи, а ось зафіксувати самих бобрів виявилось справою непростю, бо вони переважно нічні будівельники.

Якщо ж повертатись до нашої історії, то в древні часи бобри на території сучасної України були доволі поширеними. Але потім часу фотографувала й поширювала результати їхньої роботи, а ось зафіксувати самих бобрів виявилось справою непростю, бо вони переважно нічні будівельники.

спершу внаслідок полювання через популярне в народі хутро і м'ясо, а в середині минулого століття внаслідок надмірної меліорації їх винищили майже повністю. Лише окремі колонії збереглися на Житомирщині, Київщині, Чернігівщині, Рівненщині... Тобто на Поліссі.

Та згодом вони почали відроджуватись, просуватися не лише українським Лісостепом, а й Степом, включно з Луганською областю. Щоправда, сподіватись на те, що бобри після Перемоги там залишаться, не доводиться: ненажерлива голодна кацалня, напевне, вже їх винищила. А ось, наприклад, у Рівненській області «бойові бобри» своїми гребельками допомагають нашим захисникам робити непрохідною місцевість для ворога, який знову брязкає зброєю з півночі. Що ж стосується Вінниччини, то ці найбільші в нас гризуни продовжують просуватися на південь. Як

розповів голова Іллінецької районної організації УТМР Микола Харичківський, однозначно виявлено поселення на річці Соб між Паріївкою і Сорокою. А його колега з Липівця (місто дещо північніше, а тому до Житомирщини ближче) Володимир Притула назвав ще ширшу географію розселення бобрів: Пісочин, Іваньки, Сиваківці, Турбів та й сам Липовець. А в Ульянівці вони навіть устигли збитків наробити: пошкодили людям фруктові дерева.

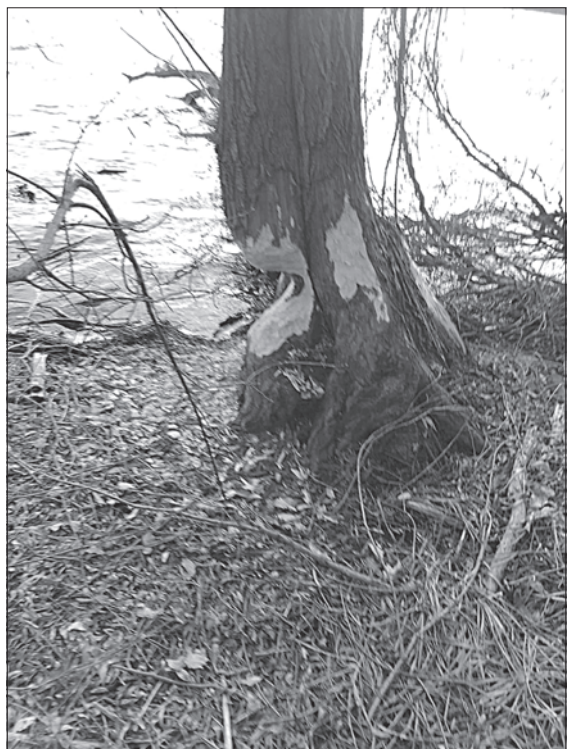
Загалом ці звірки доволі своєрідні. Будучи дуже спритними у воді, вони почуваються квола на суші. Тому й не відходять від водою більше двохсот метрів. Цікаво й те, що винятковому вмінню будувати греблі і хатки вони не навчають своє потомство, а такі здібності вчені виявили на генетичному рівні. Маючи маленькі очі, бобри на суші бачать погано, а у воді — відмінно. За рахунок чого? Мають на очах прозорі перетинки, які відіграють роль окулярів. Цікаві засліпки є у них і в роті: коли гризуть дерева у воді, не захлинаються нею.

Загалом на сімейство припадає до трьох квадратних кілометрів. Межі цього ареалу обов'язково позначаються пахучим секретом, який називається бобровим струменем і в парфумерній промисловості є надзвичайно цінною сировиною.

З одного боку, темпи збагачення нашої фауни не можуть не радувати. А з іншого — історія знає гіркий досвід Аргентини і Чилі, де через відсутність природних ворогів швидко завезені бобри дуже швидко почали загрожувати лісам. Один із моїх співбесідників наголосив:

- Чи не стануть раптом бобри для нашої флори тим, ким стали лиси для нашої фауни? Рознесення ними сказу — море. Селянським курям не втриматися, і зайців винищують до останнього хвоста... Обов'язково напишіть про це!

Микола КАВУН,
Власкор «Вінниччини»
Фото Надії МЕЛЬНИЧУК
із відкритих джерел

Чи врятує мавка українські ліси?

Справжнім проривом у національному прокаті став показ українського 3D-мультфільму з образами слов'янської міфології «Мавка. Лісова пісня» за мотивами однойменної драми-феєрії Лесі Українки. Прокат вже зібрав понад 60 мільйонів гривень і далі впевнено продовжує крокувати Європою та Штатами.

«Мавка», як і всесвітньо відома стрічка «Аватар», була приречена на успіх, бо в сюжеті центральною ідеєю є навчання життя в гармонії з природою.

21 березня відзначався Всесвітній день лісу. На жаль, в Україні, традиційно вихваляючись здобутками лісової галузі, замовчують проблеми. Які ж реальні дії проводяться щодо лісової євроінтеграції?

Під час моєї поїздки в Німеччину зміг особисто побачити стан європейських лісів поблизу невеличкого містечка Емскірхен. Перше, що впадає в око — це наявність по всьому лісу вказівників, тому там заблукати важко. По-друге, це огороження доріг сіткою уздовж лісів для уникнення випадків зіткнення автівок із дикими тваринами.

При цьому косулю, зайців, які перемігали через дорогу з боку поля, зустрічав, але їх було видно, тому жодних небезпек не виникало. Місцевий лісник — поважна людина, яка не просто оберігає дерева, а

навіть вистригає... газони в лісі для краси. Хоча побороти високу закліщеність німцям не вдається, тому в місцевих магазинах часто зустрічаєш на касках спеціальні спреї.

Загалом відразу помітно, що об'єм лісистості в Європі значно вищий за український. А якщо бути точнішим — то вдвічі! Відповідно до «Звіту про стан лісів Європи 2020 року» Міністерської конференції з питань захисту лісів площа лісів у Європі за останні 30 років збільшилася на 9% і нині становить третину суходолу. Обсяги запасів деревини в Європі значно зросли — на 40% за 20 років. Ліси, призначені для захисту ґрунту, води та інших екосистем, становлять третину. Переважна більшість європейських лісів доступна для відвідування, у першу чергу, призначені для рекреації, відпочинку, прогулянок, заняття спортом тощо.

Відтак, загальний запас деревини у європейських лісах становить 34,9 млрд куб. м, що в середньому — 169 куб. м на гектар лісу, 30 років тому показник становив лише 40 куб. м на гектар. Окрім продажу деревини, ліс є джерелом так званих недревних доходів. Так, від продажу новорічних ялинок, фруктів, грибів, лікарських трав, дикого м'яса та меду щорічно надходження становлять близько 4 млрд євро, а від проданих ліцензій — 500 млн євро. На одного європейця припадає споживання 1 кубометра де-

ревини на рік, а в галузі зайнято понад 2,5 мільйона осіб. Цифри по Україні значно скромніші або знижені.

Основною загрозою для українських лісів залишається надмірна вирубка для отримання деревини, яка призводить до деградації лісів, зменшення спроможності лісу надавати екосистемні послуги. Українські старовікові ліси залишилися останніми недоторканими лісами Європи — це робить нашу країну унікальним європейським центром дикої природи. При цьому загарбницька війна також створила цілий екоцид у лісових ділянках, на відновлення чого підуть десятиліття. Загалом площа лісів зменшується через знеліснення — процес перетворення зайнятих лісом земель на міста, пустирі, сільськогосподарські угіддя тощо. А ось пожежі, які традиційно вважають головним ворогом лісу, «відповідають» лише за 1% зменшення лісових площ. Тому лісове господарство досі залишається на пострадянських засадах. Всесвітній фонд природи «WWF-Україна» зробив кілька простих порад на кожен день для всіх, хто хоче жити більш екологічно:

- відмовляйтеся від паперу, коли це можливо;
- регулярно здавайте макулатуру;
- відвідуйте ліси відповідально.

Одним із порятунків лісової га-

лузі та збільшення території фонду вважають оформлення самосійних лісів. У минулому році народні депутати України прийняли законопроект №5650 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо збереження лісів». За інформацією голови Державного агентства лісових ресурсів України Юрія Болоховця, перші 2 тис. га самосійних лісів вже офіційно приєднані до державних земель лісогосподарського призначення. До реформи пошуком ділянок, ініціюванням процесу їхньої перереєстрації займалися лісогосподарські підприємства в регіонах по-різному. Так, на Волині органи місцевої влади прийняли рішення віддати до лісового фонду понад 3 тис. га

територій, на Київщині — 20 га, а на Дніпропетровщині і Вінниччині поки що все у процесі інвентаризації.

Відтак, зараз потрібно активно проводити системну роботу серед населення, місцевих депутатів, екологів, органів самоврядування та ЗМІ для формування правильної громадської думки щодо потреби збереження самозаліснених ділянок, а не простої передачі в оренду аграріям чи під чергове будівництво.

А тим часом за байдужості місцевої влади, необізнаності населення та некавалітності євроінтеграції держави єдиним порятунком наших лісів є лісова мавка, тобто диво.

Юрій КРАКІВСЬКИЙ

Випікання короваю – це справжнє мистецтво, або Солодке хобі Людмили Михайловської

Кажуть, що світла людина завжди прагне подарувати іншим часточку свого тепла і любові. Поруч із нею робиться легко на серці й на обличчі з'являється посмішка, а якщо до цієї душевної краси додати ще й пригорщу солодоців, то це мова про миловиду й чарівну жінку Людмилу Михайловську, визнану далеко за межами Мурованих Куриловець майстриню кондитерського ремесла вищої категорії.

Такі задатки у мене, мабуть, спадкові

За фахом Людмила Миколаївна інженер-будівельник, свого часу закінчила Вінницький політехнічний інститут і вже понад два десятки років працює у відділі земельних ресурсів Мурованокуріловецької селищної ради. А дарувати солодку радість оточуючим – це її захоплення з дитячого минулого, яке з роками стало своєрідною другою професією і приємним доповненням до основного виду трудової діяльності.

– Такі природні задатки у мене, мабуть, спадкові, – каже пані Людмила. – Бабуся Вера була кухаркою на весіллях, вміла випікати смачний хліб з рум'яною скоринкою, великі пироги з гарбузом, горохом, капустою, яблуками... Піч у неї, здається і не вистигала, а приємний запах постійно витав над нашою хатою в центрі Роздолівки. Добре пам'ятаю і прабабусю Настю, яка вчила мене малювати квіти і особливо завитки у них. Вона казала, що все в Божому світі починається із завитка – і життя людини, і квітки теж...

Прабабуся дуже гарно розмалювала писанки перед Великоднем. До неї, казала, завжди черга парубків стояла за яйцями-крашанками. У ті часи хлопці дарували їх дівчатам, і кожен ста-

рався вибрати найкращу. А ще вона розмалювала миски, які красувалися в людей у мисниках. Я завжди згадую її слова про те, що добре людині в житті, яка має своє ремесло – вона ніколи не пропаде з голоду. Пройшло з того часу вже багато років, і тепер я розумію глибокий зміст мудрої думки моєї прабабусі Насті.

У кожної людини є своя місія на землі, своє призначення. Щаслива та людина, яка прислухається до свого внутрішнього голосу і, незважаючи на труднощі, на перешкоди, поступово втілює в життя свої задуми, свої захоплення. І яке то щастя, коли вона бачить кінцевий результат.

Пекла торти, а коровай був моїм фаворитом

Ось так і в Людмили Михайловської. З дитинства вона любила поратися на кухні, любила пекти для своїх рідних, для друзів. А на своє весілля всі солодощі приготувала сама. Люди в селі аж дивувалися – яка здібна у них землячка!

– П'ять років тому я захопилася випічкою та оздобленням святкових тортів. Багато інформації черпала із

соцмереж. Через фейсбук познайомилася з кондитерами-самоучками. Поступово опанувала різні рецепти. Кожен торт як всередині, так і зовні індивідуальний. Як не буває однакових людей, так і тортики всі різні. Завжди підлаштовуюсь під смаки замовника і стараюсь зробити так, щоб людині додати святкового настрою.

Торти пекла, але коровай завжди був моїм фаворитом. Яюсь у соцмережі я налагодила контакти зі своєю тезкою Людмилію Миколаївною Шокало, яка надихнула мене на випічку короваїв. Переймаючи її досвід із відео, я крок за кроком опанувала нову для себе справу і отримала сертифікат майстрині вищої категорії з виготовлення та декорування короваю за технологією наставниці. Нині вже маю свій рецепт короваю.

Як би з часом не змінювалися весільні обряди, коровай все одно є обов'язковим атрибутом цього святкового дійства. Його і нині вважають не просто смачною здобобою, а й символом народження нової сім'ї. І хочеться максимально зберегти українські традиції, відтворюючи їх у сучасній інтерпретації.

За словами Людмили Михайловської, їй дуже подобається працювати з дріжджовим тістом, «воно наче живе, наче дихає в руках, а щоб випічка була ідеальною, багато залежить від складників, тому вибираю продукти лише високої якості й у перевірених виробників. Перш

ніж братися за випікання короваю, налаштовуюся душевно. Починаю з молитви і думаю тільки про хороше, а іноді приспіваю українські народні пісні – так краще працюється і веселіше на серці. Замість роблю вручну. Коровай печу за два-три дні до весілля, тому що він повинен дозріти.

Її здобобою смакують в Україні, за кордоном і на передовій

Дуже люблю, коли при випіканні хата наповнюється особливим запахом ванілі. Випікання короваю – це справжнє мистецтво. Найбільше мені подобається одягати (наряджати) весільний хліб, то не зрівняти ні з чим. Вся ця процедура проходить на одному подиху. Прибирати коровай – це як писати картину!

У день перед випічкою короваю власноруч із прісного тіста готую (випікаю) прикраси – троянди, маки, листочки, колоски, лебеді, обручки).

Кожне замовлення для мене – особливе. Дуже радію, коли люди кажуть: «Приберіть нам коровай на свій смак». Це означає, що мені довіряють. При цьому не люблю копіювати чийсь роботи – виробила вже власний почерк. Це, знаєте, як клеймо на золотій обручці...

Я настільки люблю цю справу, що іноді заради неї менше часу при-

діляю своїм рідним. Але вони мене розуміють і підтримують. За це я їм дуже вдячна!

Випіканням здоби Людмила Миколаївна займається вечорами та у вільний від роботи час, перетворюючи своє заняття на магію святкового дійства. Її тортами і короваями, тістечками і зефіром, пташиним молоком і ке-ксами люди смакують в Україні та за кордоном і навіть на пере-

довій, куди майстриня передавала свою продукцію місцевими волонтерами.

Віктор ЗЕЛЕНЮК,
власкор «Вінниччини»
Фото автора та
з домашнього архіву
Людмили МИХАЙЛОВСЬКОЇ
Муровані Курилівці

І так повинно бути серед добрих людей

Уже кілька років поспіль, напередодні Великодніх свят, я із своїм приятелем купуємо за живою вагою свиню навіп. Для нас трохи дешевше виходить, але клопотів набагато більше, починаючи з пошуків господарів, які займаються вирощуванням домашньої живності на продаж. Марно обдзвонював знайомих у селах экс-Барського та Мурованоктуриловецького районів – всі вже спродалися і запитували: де ви раніше були?

Але світ не без добрих людей. Нову адресу підказала героїня недавньої моєї публікації Ніна Заярнюк з Обухова. Вона сказала, що в їхньому селі проживає подружжя Сахнів Сергій і Жанна, і в них ще може бути те, «що вам потрібно».

Отак і відбулося знайомство з Жанною Сахно. Одного дня домовилися, а наступного ми вже приїхали з найманим колієм. Поки він справлявся зі своєю роботою, жінка погодилася розповісти про їхнє «навколо свиняче», і не тільки, життя-буття.

— Із Сергієм ми разом уже двадцять два роки, і не було з них жодного, щоб ми не тримали свиней, — каже Жанна Євгенівна. — В основному все домашнє господарство на його плечах, бо я прив'язана до роботи на залізниці — працюю черговою на залізничному переїзді станції Котюжани. З весни купуємо двоє-троє порослят, а потім ще стільки ж підсвинків і вигодуємо до базарної ваги. Для себе, звісно, колемо одну свиню, а інші продаємо. Я не вмію стояти на ярмарку, то забирають заготівельники-перекупники. Складаємо гривню до гривні...

Ще як діти були малими, то не так сильно відчувалася потреба в грошах. А зараз маємо двох студентів. Син Сергій здобуває освіту еколога на третьому курсі Вінницького національного аграрного університету. Хоч він і на державній формі навчання, але щотижня приїжджає додому за «тиловим підкріпленням». Донька Аліна — майбутній фармацевт. За навчання у Вінницькому національному медичному університеті треба платити 33 тисячі гривень в рік. Я вже не кажу про найману квартиру та інші витрати, починаючи від ручки і зошита, від шкарпетки до куртки...

Ми з чоловіком пишаємося своїми дітьми, вони у нас найкращі — розумні, виховані й роботящі. Росли не білоручками. Завжди допомагають нам у господарстві та ще й до дідуся Євгена з бабусею Олею приходять підсобляти на городі і сіно для корови заготовляти.

Живуть Сергій та Жанна у квартирі, яку жінка свого часу отримала від залізниці. Спочатку у них була одна кімната, потім вони прикупили сусідню квартиру. Зробили

гарний ремонт і мають добротне житло. Не соромно буде, коли прийде колись до хати невістка чи зять. А до того ж Сергій недавно змайстрував у дворі альтанку з мангалом і довгим столом на двадцять персон.

— За професією мій чоловік зварилик, але вміє і город розробити, і парове опалення зробити, і корито для свиней зварити. Одним словом — майстер на всі руки. У цю пору його вдома рідко застанеш — весна покликана в поле. Ми не маємо земельних паїв, натомість обходимося кількома городами, де садимо картоплю, сіємо буряки, пшеницю і ячмінь, грядки робимо.

— Своїх свиней ми годуємо за давнім звичим у селі раціоном — варена дерть, картопля, свіжі буряки тремо ще й сироватки доливаємо, яку мама моя дає, вона тримає корову і відігріває дуже смачний сир. Ніяких біодобавок не добавляємо, я їх в очі ніколи не бачила. Годуємо, як для себе...

У Сахнів просторе подвір'я і скрізь порядок — все має своє місце. З першого погляду видно, що тут живуть дбайливі господарі.

Біля збудованої альтанки саморобна гойдалка, а далі за нею — велика загорожа-клітка для курей, яких таким чином ховають від набридливих і агресивних шулік. Яйця продають в основному на сільському базарі. Ціни на них такі, як і скрізь — по 60-70 гривень за десяток.

— Щось трохи вертається за витрати на утримання курей. Вже купили тридцять п'ять курчат, а там ще зо три десятки бройлерів візьмемо, щоб було з чого робити тушонки і в морозилку м'яса покласти.

На нашу розмову нагодилася

Катерина Андрісова і зразу почала хвалити Жанну та Сергія.

— Нам із чоловіком Олексієм дуже повезло на таких сусідів. Вони — наче рідні люди для нас. Я родом із Браїлова, але моє коріння вже тут, бо сорок три роки відпрацювала касиром на залізничній станції Котюжани. Живемо ми дружно і лагідно, не сваримося ні за що, одне одному допомагаємо. І так, власне, й повинно бути серед добрих людей.

Віктор ЗЕЛЕНЮК

Мурованоктуриловецька громада

Фото автора

Країна квіткового натхнення

Мешканка Козятина Тетяна Собко вже чверть століття займається квітами. Почалась «квітова епоха» в житті нашої героїні із народження найголовнішої квітки — донечки. Тоді молода сім'я жила у власному будинку у селі. Перебуваючи у декретній відпустці, жінка вирішила зайняти своє дозвілля не типовим для селянок заняттям — вирощуванням квітів.

Присадибну ділянку перетворила на клумбу, де квіти кожного сезону радували яскравим різноманіттям, а головною окрасою стали трояндові кущі. Квіткове літо пані Тетяна продовжувала на підвіконнях, де збирала колекцію (близько 30 видів) тендітних фіалок, що милували око ніжним цвітом взимку.

Коли ж майже 30 років тому сім'я переїхала у міську квартиру, наша героїня перевезла із собою і своїх «зелених друзів». На жаль, від фіалок довелося відмовитись, оскільки прямі сонячні промені у квартирі на п'ятому поверсі для вологолюбних рослин могли стати загибеллю. Натомість повноправними членами сім'ї стали вазони із цікавою формою листя.

Тетяна Миколаївна із гордістю демонструє дифенбахію, драцену, шефлеру, монстеру, заміокулькас, різні види пальм та кротонів. Наразі у двокімнатній квартирі комфортно себе почуває близько двох сотень рослин, серед яких поруч з екзотичними є і відомі здавна хлорофітум, традесканція, сансевієрія (або тещин язик), красула (або грошове дерево), різдвяник (або по-науковому шлумбергера чи зигокактус) тощо, які ще наші бабусі та прабабусі вирощували на підвіконнях.

Має пані Тетяна також багато і квітучих рослин: антуриум, спатіфілум, азалії, рододендрон, дипладенію, гортензію, орхідеї. Щодо принципу підбору своєї зеленої колекції жінка зауважує, що квіти треба вибирати інтуїтивно — прислухатися до себе, зрозуміти, чого найбільше хочеться. Адже, впевнена Тетяна Миколаївна, купуючи кімнатну рос-

лину, ми обираємо собі друга та натхненника, із яким у зоні комфорту — домі — особливо затишно та приємно.

Бажання ж розширювати свою квартирну оазу наша героїня має завжди. Розповідає, що не може пройти повз квітковий магазин: піде на базар за продуктами, а повернеться із новою кімнатною рослиною.

До кожного члена своєї «зеленої родини» жінка прикипіла серцем і відчуває, що чим довше вазон перебуває у неї, тим сильніший зв'язок. Так, як справжню особисту трагедію Тетяна Миколаївна

сприйняла випадок загибелі ряболостого фікуса, якого привезла з собою до Козятина з села ще пагонком і сама виростила до високого розлогого красеня. Сталася прикра ситуація: чоловік випадково зачепив рослину, яка впала і зламалась. Пані Тетяна пригадує, що тоді сильно рознервувалась і навіть плакала. Не в силах бачити біль дружини чоловік за деякий час купив три нових вазони.

До речі, чоловік не тільки у такі критичні моменти підтримує захоплення дружини. Час від часу він із власної ініціативи поповнює колекцію насаджень у квартирі, допомагає доглядати за домашніми улюбленцями. Останнє з яскравих захоплень пані Тетяни, що триває ось вже близько двадцяти років, — різнокольорові та барвисті петунії, сульфінії та пеларгонії.

Маленькі пагінці однорічних петуній та сульфіній жінка щороку купує і хоча й чекає, коли ціна на них впаде, все одно доводиться

витрачати немалу суму, оскільки купує по 30 і більше штук.

Різноманітні ж види пеларгонії (або герані) жінка вирощує сама: черенкує рослину після періоду активного цвітіння (як правило, у лютому), очікує, коли на черенку з'являться корені, і висаджує нові рослини у ґрунт. До речі, пані Тетяна розповідає, що використовує ґрунтову суміш, куплену у магазині, два роки поспіль (землю треба лише прочистити від коренів та відростків після петуній та сульфіній, що наприкінці сезону засихають). Це дозволяє зекономити гроші та час.

Зате зовсім не економить Тетяна Миколаївна часу на полив, підживлення та обприскування усіх кімнатних рослин. На це витрачає

щоденно від двох до трьох годин. Оскільки поливає свою оранжерею жінка лише відстояною водою, то завжди у її ванній стоїть у бутлях та пластикових пляшках вода. Щоденно на полив рослин витрачає наша флористка понад три відра води (тільки на полив балконних петуній, сульфіній та пеларгонії йде до двох відер води щоденно).

Але основним секретом вирощування кімнатних рослин пані Тетяна називає любов до «зелених друзів» та душевну увагу і турботу.

Наша героїня впевнена, що квіти, як і люди, люблять задушевні бесіди, можуть плакати та хворіти без уваги, мати гарний чи поганий настрій. Жінка завжди розмовляє зі своїми улюбленцями, коли їх поливає, жаліє та гладить листочки, коли рослина хворіє.

І треба сказати, вазони чудово відчують, коли їх люблять, вміють бути вдячними: хворі рослини пускають нові здорові пагони, висихають — відновлюють листя, а квітучі часто дарують цвіт. Так, Тетяна Миколаївна із гордістю розповідає, що звичайний зигокактус (або ж декабрист чи різдвяник) зацвітає у неї тричі на зиму, хоча повинен лише раз.

Любов Тетяни Миколаївни до рослин та квітів настільки велика, що вона намагається ділитися нею із друзями, заохочувати їх також ставати затятими флористами. Тому, йдучи у гості, ніколи не купує зрізані квіти у букетах, а дарує вазони — вирощені власними руками відчеренковані молоді рослини чи куплені у магазині гарні та великі вазони.

Варто зазначити, що дорослі рослини, які виростила сама, пані Тетяна нікому не віддає, адже переконана, що кожна рослина, котра тривалий час перебувала у контакті з конкретною людиною, ніби заряджається її біополем, її енергією. Людина й рослина контактують на підсвідомому рівні. Навіщо ж ділитися з іншими власною енергією, раптом вона виявиться для когось не зовсім позитивною?

Наталія ЗАЙЧУК

м.Козятин

Вінниччина музично-театральна: на що звернути увагу 29 березня – 5 квітня?

Філармонія, театр Садовського

Всупереч тенденції останніх дописів цю «афішу» розпочну не репертуаром муздрамтеатру Садовського, а подіями, запланованими Вінницькою обласною філармонією імені М. Д. Леонтовича. До речі, філармонія приваблює поціновувачів мистецтва не тільки висококласною виконавською майстерністю Симфонічного оркестру (під головуванням заслуженого діяча мистецтв Георгія Куркова), але і доступною вартістю квитків.

У вівторок **28 березня о 17.30** філармонія запрошує на потужне музично-вокальне шоу – концерт з англомовною назвою «Stand With Ukraine». Хоча я традиційно

не підтримую англомовні назви в українському театральному-музичному середовищі, але захід філармонії має для того всі підстави, оскільки цілковито присвячений закордонним артистам і гуртам, які публічно підтримують Україну в суворі дні національно-визвольної боротьби. Прозвучать всесвітньо відомі твори таких зірок як Sting, Pink Floyd, Billie Eilish, Paul McCartney. Програму належним чином готує музичний квартет «Експромт», а також артисти філармонії (солісти Ольга Плакідюк, Антон Лазаренко, Наталія Бурмістрова). Концерт реалізує мистецькі завдання проекту «Територія музики спротиву». Частина грошей, отриманих від продажу квитків, вирушить на потреби ЗСУ.

Програма, підбір пісень для виконання мають глибоко символічне значення. Вінницька обласна філармонія висловить пісенні слова глибокої відданості всім тим, хто словом і ділом долучився до підтримки Української держави. Дуже добре, що вінницька музично-виконавська спільнота усвідомлює потребу мистецького єднання. Кожен такий захід, навіть найменший, повинен стверджувати західне, євроатлантичне обличчя вітчизняної культури.

Квартет «Експромт» і шановні артисти представлять глядачам і слухачам не звичайний «переспів чужого». Ні. Вони пропонують нам усім власну душу, потривожену лихоліттями війни. Вони розкриють для нас глибини свого виконавського потенціалу. Підтримати тих, хто справді старається, та ще й із очевидною користю для протистояння нелюдській агресії – наш обов'язок. Широ радію, що внутрішнє зобов'язання кожного вінницького поціновувача посилюється високою якістю філармонійної імпресії.

Ціна квитків – 100-150 грн.

30 березня о 17.30 спільнота

імені Леонтовича презентуватиме постановку «Два Запорожці». Захід спрямований на вшанування визначної пам'ятної дати – 210-ї річниці митця-універсаліста Семена Гулака-Артемівського (1813-1873).

Видатний український бас-баритон, композитор, драматург, поет, етнограф, племінник знаного літератора Петра Гулака-Артемівського (1790-1865) Семен Степанович зробив для свого часу неможливе. Незважаючи на всі заборони російського репресивного режиму, Гулак-Артемівський написав у 1861-му році музику та літературну основу (лібрето) для всесвітньо відомої опери «Запорожець за Дунаєм». Опера, котра вважається першим україномовним зразком даного мистецького напрямку, була вперше поставлена 1863-го в Петербурзі.

Сюжет «Запорожця за Дунаєм», укладений Гулаком-Артемівським, не потребує додаткової реклами. Від себе додаю: опера присвячена вкрай цікавому аспекту української військової історії. Після руйнації Запорозької Січі за наказом імператриці Катерини II (1775 рік) значна частина козацтва, підвита п'єтербурзьким генералом, осіла в межах Кубані. Водночас частина свідомих російської загрози козаків втекла під опіку турецької адміністрації. У 1777 році понад 7 тис. українських козаків (колишніх запорожців) принесли присягу на вірність султану. У статусі прикордонного війська Туреччини, перебуваючи на теперішніх румунських землях, козаки знаходилися аж до російсько-турецької війни 1828-1829 рр. Тоді частина козацької молоді постановила повернутися на Південь України, оскільки неволя краще переносити в своїй стороні, а не на чужині. Повернення козаків додому – сюжетний центр опери. Насправді та мандрівка не була настільки святковою та безболісною... Залишки задунайців турки винищили, українські церкви спалили...

30 березня наша філармонія здивує знавців «Запорожця» категорично новим прочитанням. Поряд із головними музично-вокальними фрагментами опери Гулака-Артемівського звучатимуть уривки симфонічних творів видатного композитора Юрія Шевченка (1953-2022). Юрій Валентинович Шевченко пішов із життя рік тому (23 березня 2022 року), коли Київ стояв на передньому рубежі Сил оборони. Випускник композиторського факультету НМУ ім. П. І. Чайковського, він удостоєний

ряду поважних мистецьких нагород (премій ім. М. Вериківського, М. Лисенка, А. Веделя, В. Косенка). Член Національної спілки композиторів України, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України Юрій Шевченко знаний також як автор життєрадісних академічних творів для дітей і юнацтва. 2019-го став лавреатом X Міжнародного фестивалю театрів ляльок «Подільська лялька».

«Два Запорожці» – спроба поєднати традиційну стилістику класика Гулака-Артемівського з новим прочитанням Юрія Шевченка. Річ у тім, що київський композитор написав балет за мотивами опери «Запорожець за Дунаєм». Сюїта з останнього прозвучить 30 березня на великій вінницькій сцені. Неповторне видовище та слухацьку насолоду забезпечать народна артистка України Ірина Швець, заслужена артистка України Наталія Лановенко, а також знамі співаки – Володимир Полторацький і Йосип Машталар.

Ціна квитків – усього 100-150 грн.

4 квітня о 17.30 філармонія знову реалізує благодійний проєкт «Обличчя». Цього разу звучатиме концертна програма Академічного ансамблю пісні і танцю «Поділля». Ведучою заходу стане Ірина Журавель. Додаткову пісенну програму готуватимуть артистки України Галина Король, Лідія Остапчук. Кадрову зміну жанру народного співу презентують молоді виконавці фольк-гурту «Рута-М'ята» (під керівництвом Ірини Кашпрук).

Концерт вказує всім нам на жанрове розмаїття сценічного наповнення обласної філармонії. Переходи від суто академічної програми до творіння Гулака-Артемівського та врешті-решт повноцінного «народницького» репертуару ансамблю «Поділля» впродовж тижня втішатимуть найвідданіших гурманів-музикознавців!

Квитки вартуватимуть 100-150 грн.

Прийшла пора звернутися до традиційного викладу репертуару Вінницького академічного музично-драматичного театру ім. М. Садовського. Напишу стисло, оскільки театральний репертуар не обіцяє стільки нового, скільки підготували працівники філармонії. Більшість постановок уже згадувалися в попередніх «афішах». Тут доречно знову нагадати про незмінний феномен «теат-

рального консерватизму», притаманний більшості обласних муздрамтеатрів!

30 березня о 18.00 мала сцена вкотре подарує глядачам «Бал негідників» драматурга Люка Шомара, згаданого мною в минулій статті.

Критикувати цю постановку ніяк не можна. Сьогодні гумор у дефіциті, а режисерська версія Григорія Сиротюка орієнтована на комедійне відображення дійсності. Всі, хто завітають 30 березня до театру, віднайдуть рідкісну можливість позбутися щоденних турбот і законамного нині субдепресивного стану. Моя порада: якщо погано почувається, відчуваєте нервову перезбудженість чи прагнете змін на краще, просто відвідайте театр у четвер.

Ціна квитка незмінна – 200 грн.

31 березня о 18.00 велику сцену прикрасить мюзикл «Ромео і Джульєтта» в режисерській версії Тараса Мазура. Тематика кохання, внутрішнього конфлікту бажань та обов'язків матиме потужну музично-філософську орієнтацію.

Сюжет Шекспіра допомагали осмислити лібретист Олександр Вратарьов, композитор В'ячеслав Назаров, сценарист Анна Духовична. Саме за сценографію мюзикл здобув найкращі відгуки кола постійних глядачів. Не менш важлива праця постановників балету (Гліб Зельгін, Діана Калакай). Захоплення викликають солісти – Марія Левченко та Володимир Білозор.

Ціна квитка варіюється від 150 до 300 грн.

1 квітня о 18.00 глядачів великої сцени примусить посміхатися «класична» комедія сучасності – «Занадто одружений таксист». Ре-

жисер-постановник – Тарас Мазур.

Раніше я вже писала про автора твору – нагородженого Орденем Британської імперії драматурга Реймонда Куні (нар. 1932). Важливо, що Куні ніколи не зраджував власному почуттю витонченого гумору, іронічному змалюванню суспільних негараздів. Тарас Мазур лише дещо прикрасив задум комедійного майстра. П'єса користується популярністю в колах українських любителів театру вже тривалий час.

На сцені гратимуть – Сергій Мазур, Ольга Буга, Анна Положенко, Сергій Бондарчук, Тетяна Фролова, Микола Коломієць, Артур Константинов, Андрій Побережний. Особливо звертаю увагу на роботу художниці Ірини Лупашенко, костюмерне вирішення Олени Опольської.

Вартість квитків – 150-300 грн.

На момент написання статті кількість місць вже залишалася лімітованою. Раджу заздалегідь перевірити наявність чи відсутність місць. Можливо, такий ажіотаж першоквітневої постановки стане найліпшою рекомендацією, красномовнішою за «афішу».

Сьогоднішні рекомендації завершую видовищним дійством. **2 квітня о 18.00** сцену муздрамтеатру підкорить Національний заслужений

ний академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського. Концерт, спрямований на підтримку ЗСУ, дозволить вінничанам поринути в чарівний світ української хореографії. Впевнена, жоден відвідувач не пошкодує! Ансамбль Вірського – одна з культурно-мистецьких вітрин цілої держави.

Ціна квитків – 390-590 грн.
До зустрічі 5-го квітня!
Карина ВОЛОШИНА,
мистецтвознавиця

Життя, покладене на вівтар свободи

Майстер-сержант, старший інструктор з бойової підготовки Олександр Реньгач загинув рік тому в бою з окупантами на Київщині.

Важкі бої точилися в перші дні вторгнення у районі сумновідомих Бучі, Ірпеня, Гостомеля, Бородянки, де і поліг смертю Героя наш земляк. Той останній бій в його біографії професійного військового відбувся в селі Бузова, що за 34 км від Києва на Житомирській трасі, де окупанти спробували просунути в напрямку столиці, але отримали серйозний спротив наших захисників, хоч і гатили з гравів, смерчів, танків, особливо перед смертю втечею 28-29 березня.

25 березня група з восьми бійців Нацгвардії отримала наказ зачистити частину села, яка була зайнята ворогом. Наступного дня наші бійці закріпилися на північній стороні Бузової і почали вогневі дуелі на ураження бойової техніки противника, яка рухалася по трасі. 28 березня з с. Бузова група атакували 30 російських військових під прикриттям двох танків, трьох БМП, снайпера та двох кулеметних гнізд. На озброєнні наших гвардійців була стрілецька зброя, протитанковий розрахунок з РПГ. У ході бою майстер-сержант Олександр Реньгач і його побратими знищили дві БМП та 17 бійців противника.

Коли постріл із танка знищив укриття українських бійців, майстер-сержант зайняв нову бойову позицію та почав вести прицільний вогонь, знищивши два кулеметних розрахунки. Це дало можливість групі гвардійців почати відхід, та ворожий танк наблизився і впритул розстріляв позицію Олександра Реньгача. Воїн зазнав поранень, несумісних з життям.

За годину бою противник почав відходити, сприйнявши відчайдушний опір групи з 8 осіб за дію повноцінного підрозділу (взводу чи роти). Очевидно, що на перебіг бою вплинув досвід бійців Національної гвардії України, які брали участь у військових діях з 2014 р. Зокрема, Олександр Реньгач проходив службу за контрактом у військовій частині 3028 НГУ з 5 січня 2000 р. і здійснив 20 ротаций на фронт як снайпер від військової частини «Ягуар». Про характер і зміст цих ротаций свідчать отримані ним численні відзнаки — відомча відзнака МВС України «Мужність, честь, закон», відзнака за сумлінне навчання у Франції, медаль «За військову службу Україні», знак МВС України «Захиснику Маріуполя», почесна відзнака «За оборону Дебальцевого», відомча медаль «20 років сумлінної служби», медаль за участь в АТО... А згодом — орден «За мужність» III ступеня, присвоєний посмертно 17.04.2022 р.

Патріотичні лицарські риси характеру виховував у собі малий Сашко з дитинства, яке було у нього небезхмарним. Народившись 14 грудня 1979 р. міською дитиною, до 4 класу проживав у с. Іванівка Вінницького району. Пізніше приїжджав у село до рідних дідуся Олександра, ветерана Другої світової війни, на честь якого отримав власне ім'я, та до бабусі Насті. Тут йому було найзатишніше. Вони були йому і за батька, і за маму, і тому, мабуть, на численних фото найщасливішим він є в їхньому товаристві та з донькою.

А ось чому майстер-сержант залишився на позиції того трагічного 28 березня, давши можливість іншим дійти неушкодженими, товариш дитинства Віктор Кухар міркує так: «На вулиці в товаристві однокласників він був душею компанії. Міг поділитися всіма бідами і radoщами, дати дружню пораду, аналізував ситуацію, а вже тоді приймав рішення. На свій вік був дуже мудрий, чесний і правдолюб». Ми всі родом із дитинства — так стверджують психологи. Тобто і хороше, і погане начало в нас закладається матінкою-природою в дитинстві. «Тож, коли прийшлося повернутися до Вінниці, — пригадає близький товариш Вадим Яцковський, — Саша продовжив навчання в школі №11 і завдяки класному керівнику Станкевич Наталії Михайлівні отримав ще один майстер-клас життєвої мудрості, а саме уміння жити в колективі, бо клас був великий і дуже дружний».

Нікому не відмовляв у допомозі і через те мав багато товаришів, які його поважали. Кожному давав шанс проявити себе в конкретній справі і тільки опісля робив

висновок — можна йти з ним у розвідку чи краще утриматися. Павло Загребельний у романі «Я Богдан» зазначав: «Три речі перевіряються в ділі — мужність у бою, смиренність у гніві, любов у нужді». Це також про Олександра Реньгача, бо яке ще могло бути важливіше діло для нього, ніж прикрити своїх побратимів у бою. Вірив у Бога. Любив китайські фільми, де потрібно було осмислити думки, вчинки, події з філософської точки зору, це мовби стимулювало його до пошуку оптимального способу поведінки в

буденному і екстремальному. Любив доньку, вирощувати виноград, полювання, лазню в хорошому товаристві. Трудяга по життю і небайдужа особистість.

Та не покидає відчуття того, що цієї біди і не тільки цієї можна було б уникнути, зберегти життя тисяч українців на східному та південному фронтах... Переглядаючи відео бою в с. Бузова, ставиш собі питання: чи проводилася розвідка про противника, якого потрібно було зачистити з Бузової? Як визначався кількісний склад групи, яка направлялася на цю зачистку? Якими засобами вогневої підтримки мали бути забезпечені наші гвардійці? Чи передбачався резерв, підкріплення на випадок форс-мажору? І ще цілий ряд питань до тих, хто посилав цих хлопців на виконання бойового завдання... Одне очевидно, що ця операція була не до кінця продумана і сили виявилися занадто нерівними, звідси і поранені та загибель Олександра. Як заявив недавно американський експерт Карбер: «Ви кажете, що ми вам даємо недостатньо зброї. Але це ви не робили нічого, щоб у вас це все було...». А можемо собі лише уявити, скільки Олександр ще міг зробити для справи нашої перемоги.

Що більше ми живемо, то ближче стає до нас смерть. Але є люди, які стають безсмертними, і до них, безумовно, належить Олександр Реньгач. Вічна слава Героям! Смерть ворогам!

Віктор КУХАР, військовослужбовець ЗСУ, Вадим ВАЦКОВСЬКИЙ, підприємець, Василь ШПИЧКА, ВОТ «Меморіал» ім. Василя Стуса

м. Вінниця

ЯК ГАРНО цвіли соняхники на полі! Зачудовано простягали свої голівки до сонця, до небесної далечини. Соняхи і небесний простір — це було так неймовірно красиво! Медово гуділи бджоли, а у височині розливали свої мелодійні акорди птахи. Здавалося, що і птахи, і бджоли гомонять із соняшниковим полем та небесною блакиттю. Так гарно довкола та мило. Аби ж не війна...

Біля соняшникового поля простягалася смуга дороги. По ній проходила колона солдатів, яких підняли для маршу ще о другій ночі. Тепер же сонце стояло в землі. Спекта допікала нестерпно. Солдати прагнули відпочинку, але їм того не було дозволено. Це була 128-а окрема піхотна бригада.

У колоні серед побратимів ішов і Євген на позивний «Оса». Чому так його назвали друзі по зброї? Він і сам не знає. За цей рік служби його називали і «Мілким» (протиставлення чималому його зросту), і «Вінницею» (бо з цього краю родом). Куди прямувала його бригада, ні він, ні його побратими не знали. Був наказ йти вперед, вони йшли.

Удалині забовванів лісок. Дійшли до нього. Нарешті команда: «Привал!». Побратими полегше: «Радісно загомоніли». Розійшлися по лісовій галявині, примостилися серед буйнохвилля трав, дістали з наплічників їжу, перекусили. Євген приліг на землю, розкинувши руки, поринув у спогад.

Луганський аеропорт... Їхнє відділення відправили на захист цього об'єкта. У його обов'язки входило вивозити з поля бою поранених та вбитих, евакуювати з до-

Цвіли соняхи

Цей нарис присвячено воїну ЗСУ Євгенові Недзельському — учаснику АТО, оборонцю Дебальцевого, який і зараз продовжує захищати Україну.

вколишніх сіл місцевих громадян. Спалені, понівечені села. Страшне видовище...

Одного разу розвідники повідомили, що з трьох напрямів до Луганська прямують ворожі танки. Відразу надійшов наказ: усім залишити об'єкт оборони. 30-а Новоград-Волинська бригада прикривала їхній відступ. Відходили цілу ніч. Змучені як фізично, так і морально. Під час того відступу Євгена поранили. Мамі не повідомив, вісточок не подавав ніяких. Оберігав... Для чого було її трижовити? Коли був у відпустці, то від людей дізнався, як хвилювалася за нього неня. Материнське серце за рідну дитину завше болить.

Згодом йому дали відпустку для поновлення сил після поранення. Відбув її вдома, відігрався маминим теплом, покращив здоров'я. Після повернення в частину зіткнувся з неприємностями, бо стали вважати дезертиром — через втрату документів, які підтверджували причину надання відпустки. Довелося Євгену добряче понервувати. Допоміг земляк Олег Таран, старший лейтенант, який підтвердив усі події. Олега він вважає своїм наставником, бо на початку служби саме земляк пояснив йому основи військової премудрості.

Листопад 2015 року... Бої біля

Дебальцевого... Женя деякий час перебував в Артемівську, також на передовій у селі Чорнухине. Підпорядковувався розвідбатальйону. Пригадалося, як вороги в гучномовець гукали: «Хохлы, сдавайтесь! Вас ожидает горячий чай и бутерброды. Вы же жрать хотите!». Їсти і справді дуже хотілося, але не продалися за чай і шмат ковбаси, не здалися, продовжували накривати вогнем окопи противника. За 300 метрів від їхнього блокпоста з приміщення школи прицільно стріляли ворожі снайпери. Гаряче було та дуже небезпечно. Не всім судилося вижити.

Далі бої в Новій Кам'янці проти морської піхоти з російського Мурманська. Сили були нерівними. Отримали наказ про відступ. Відходили з позицій лише вночі, удень переховувалися в погребках. Довкола руїни, подих смерті... Кожен солдат ніс боеприпаси через заборону залишати зброю ворогам. Євген навантажив на себе сто патронів та ящик із гранатами.

Спалахом промайнув спогад, як один місцевий приніс їм «гостинець»: каструлю борщу та миску котлет. Промовив сердечно: «Їжте, братки, ви ж голодні». Не довірили, перевірili, погодували спочатку тією їжею собачку. Віддав Богу душу чотириліпий відразу, як посмакував.

Відхід їхньої колони з Дебальцевого ніхто не прикривав. У місті — нещадний обстріл ворогів. Довелося рятуватися групами врізнобіч. Ховалися, хто де. Євген ненадовго відлучився від решти. Повернувся, а колони їхньої нема, рушили по б р а т и м и далі. Кинувся наздоганяти своїх: засади, обстріли, довелося пережити страхіття розпачу. Танкісти допомогли, підбрали його, так наздогнав колону. Коли зустрівся з побратимами, аж заплакав. Вважає той день, 19 лютого 2015 р., своїм другим днем народження. Радів, що, пройшовши випробування пеклом, залишився живим...

Почувся заклик до строю. Почали шикуватися. Час йти далі на зустріч із невідомою і страшною війною.

Соняшникове поле змінилося на хвилі колосків. Євген зірвав ко-

лосочок, підніс до обличчя. Запахло свіжістю та життям. «Життя дається лише раз, жити маємо за для майбуття, але ж якби під мирним небом, без війни, без ненависті та зла», — подумалося солдатку.

Вони йшли вперед виконувати свій військовий обов'язок. На жаль, через війну не всім їм доля подарує майбутнє.

Наталія ЮНІЦЬКА

с. Дербичин

Рятувальники та духовенство

спільно дбатимуть про безпечний Великдень

У рамках співпраці Служби порятунку Вінниччини з Вінницько-Барською єпархією Православної Церкви України на території Свято-Преображенського кафедрального собору у Вінниці відбулися навчання з ліквідації умовної пожежі. За легендою, займання виникло на відкритій території поблизу храму, утворилася загроза перекидання вогню на розташовані поряд будівлі. Персонал культової споруди негайно повідомив про надзвичайну подію Службу порятунку та приступив до евакуації прихожан. Технічні працівники за допомогою первинних засобів пожежогасіння одразу розпочали боротьбу з вогнем.

Чергові караули державних пожежно-рятувальних частин №2 та №4 ДПРЗ-1 м.Вінниці, які за кілька хвилин прибули до місця виклику, оперативно локалізували та ліквідували умовну пожежу. Всього від ДСНС до показових тактичних навчань залучалося 2 одиниці техніки та понад 12 чоловік особового складу.

Менш як за місяць православні християни відзначатимуть одне із головних свят - Світле Воскресін-

ня Христове. Під час богослужіння у храмах у цей день бере участь надзвичайно велика кількість людей. Тому рятувальники передали священнослужителям Вінницько-Барської єпархії ПЦУ, присутнім на заході, пам'ятки із правилами безпеки.

Фахівці Вінницького районного управління ГУ ДСНС також провели для духовенства інструктаж з

правил пожежної безпеки, навчання надання домедичної допомоги, а також практичного використання різних видів вогнегасників.

Рятувальники спільно із настоятелями храмів нагадують правила пожежної безпеки для всіх, хто братиме участь у церковних богослужіннях, зокрема, й у дні Великоного посту, не залишати без нагляду свічки та лампадки. Тримаючи в

рука свічку, потрібно стежити, щоб вогонь не потрапив на волосся під час поклону, на одяг, власні або чужі речі. З цією метою варто дотримуватися безпечної відстані між вірянами. Дорослі мають пильнувати за дітьми і не допускати їм бавитися з відкритим вогнем. У храмах не можна застосовувати саморобні подовжувачі та електроприлади, некалібровані плавкі вставки та кустарні запобіжники. У сільській місцевості після закінчення Великоднього богослужіння люди часто несуть лампадки й запалені свічки додому. Треба пам'ятати, що в оселях їх можна

розміщувати винятково на стійкій, негорючій підставці, подалі від легкозаймистих предметів.

Під час своїх наступних звернень до вірян священнослужителі також наголошуватимуть на дотриманні населенням правильного порядку дій при виявленні вибухонебезпечних чи підозрілих предметів.

Народна мудрість говорить: «Береженого й Бог береже». Рятувальники впевнені, що запобігти біді можна, дотримуючись правил пожежної безпеки. Про них не можна забувати навіть під час релігійних свят.

Олександр КУТОВИЙ

«Тірас» і «Гіпаніс» у подільській античності

Сусідство кельтів, сарматів, готів і слов'ян за часів Римської імперії

Пам'ятки римської доби на Вінниччині здебільшого зосереджені в поселеннях, торжищах і фортифікаціях черняхівської археологічної культури (II-V ст. нашої ери). Велика кількість знахідок стосується завоювання Задністровської Дакії імператором Траяном (98-117), а також його продовжувачів — Адріана (117-138), Антоніна Пія (138-161), Марка Аврелія (161-180). Багато предметів старовини належать часам «кризових» імператорів Александра Севера (222-235), Авреліана (270-275). Немало зробив для наповнення Подільського Побожжя часам «кризових» імператорів Александра Севера (222-235), Авреліана (270-275). Немало зробив для наповнення Подільського Побожжя часам «кризових» імператорів Александра Севера (222-235), Авреліана (270-275).

Займаючись картографуванням Вінниччини, пропоную виокремити дві основні історико-туристичні лінії пізньоантичних пам'яток — «регіон Тірас» (греко-римська назва Дністра) і регіон «Гіпаніс» (греко-римська назва Бугу). При цьому Подністров'я («Тірас») прямо зіштовхнулося з римською військовою та колоніальною присутністю, тоді як Побожжя («Гіпаніс») перебувало на абсолютній периферії римської культури. Водночас через більш стратегічне значення Дністра сучасні Могилищина чи Ямпільщина демонструють археологам і любителям історії залишки фортив, укріплень, сторожових веж, але не можуть похвалитися достатньою кількістю монет або амфор. У свою чергу вкрай периферійна для римлян течія Південного Бугу — осередок скупчення монетних скарбів, золотих прикрас і навіть амфор!

Дністровська річкова лінія, нині покладена в основу державного кордону України з Республікою Молдова, мала серйозне стратегічне значення. Напередодні походів Траяна (101-106) р. Тірас розмежувала племена кельтів-бастарнів і кочівницьке сарматське об'єднання із теренами, контролюваними даками. У першій декаді II ст. н. е. римські легіони таки дійшли до сучасного молдовського берега Дністра, місцями форсували його (про це свідчать описані мною раніше знахідки Бронниці, Буші, Михайлівки, Миронівки, Петрашівки).

Спершу римляни спробували встановити військовий контроль над переправами, налагодили охорону купецьких шляхів, запровадили звичну античну систему взаємодії із сарматами й кельтами. Ані сармати, ані бастарни не володіли достатньою організованістю чи військовою силою, щоб надавати якусь відсіч римлянам. Окрім того, високий рівень культури та умовного достатку римських поселенців діяв на давніх жителів Вінницького Подністров'я, неначе якісний і постійно повторюваний рекламний ролик. Розповсюджувалася думка: з римлянами краще товаришувати чи принаймні дотримуватися нейтралітету. Військові удари Траяна, Адріана, Антоніна Пія, Марка Аврелія серйозно ослабили військово-міць також і германомовних варварів... З огляду на обставини прикордонні племенні союзи чи поодинокі племена мріяли про отримання від Римської імперії правового режиму «lex foedus», який перетворював варварське плем'я на союзницьку політичну структуру, пов'язану з персоною імператора персональною клятвою та виплатою заробітної платні.

За правління імператора Антоніна Пія (138-161) землеробські племена Вінницького Подністров'я, як і прилегли племенні утворення Бессарабської Молдови, мали переважно кельтське обличчя. Тільки уявіть собі — південь Вінниччини населяли представники народів, кровно споріднених із сучасними ірландцями, шотландцями, валійцями! Певний час Дністер навіть залишався їхньою «внутрішньою річкою».

У 150-240 рр. германомовний племенний союз готів організовано мігрував із Балтійського узбережжя (майбутніх Померанії і Пруссії) до Українського Причорномор'я. Доти Вінниччину ділили бастарни та сармати. Про перевагу бастарнів над сарматами йдеться в прирочкових землеробських поселеннях, а також у захищених лісових стоянках (вони зводилися кельтами прямо в хащах і заростях, які вважалися «священими гаями»). Сармати в свою чергу домінували над неозорими степами. Лісостеп Вінниччини робив те-

Розширення готської влади в Україні та Дакії перед гунською навалою

риторію справді «поділеною» (неначе майбутня наша назва «Поділля») між народами, різними за стилем життя та формою господарювання.

І ось, перед 240 роком усі терени від витоків Південного Бугу (давньогрецька назва — Гіпаніс) до чорноморських і азовських берегів (сучасні Херсонська, Запорізька, Донецька області) взяли під контроль войовничі балтійські готи. Вихідці зі Скандинавії послугували масивними бойовими сокирами, носили довгі бороди, поклонялися богу Одіну. Готи принесли в межі Античної України давню східногерманську мову (поняття «німецька мова» тоді ще не існувало!), рунічну писемність, варварську звичку грабувати римські колоніальні поселення.

Поділені на «дружини» (мобільні військові підрозділи, придатні для римських міст Причорномор'я, Бессарабії, Дакії) готи розв'язали т. зв. «Скіфську (Готську) війну» 230-271 рр. У процесі бойових дій, які мали переважно розбійницький характер, значна кількість варварів-готів запропонували Риму свої послуги. Зрештою, імператор Авреліан 271-

го року надав правовий режим «lex foedus» усім готським дружинам і їхнім родинам, які погодились нести службу на користь римлян.

Тоді ж легіони з багряними штандартами (офіційною римською символікою) полишили провінції Верхня Дакія та Нижня Дакія. Потужні військові підрозділи Риму залишилися тільки в межах Північно-Західного Причорномор'я (Одещина, Миколаївщина), Кримського півострова. Гарнізони продовжили захищати громадян і колоністів фортець-міст Аліобрікс (село Орлівка на Одещині), Тіра (м. Білгород-Дністровський), Істріон (м. Одеса), Ольвія (біля с. Парутино на Миколаївщині). Останні залишилися під адмініструванням провінції «Нижня Мезія», оскільки були теренами, стратегічно важливими для торгівлі чи іншої взаємодії з готами, сарматами, залишками давніх скіфів.

Багато читачів ставлять цілком коректне запитання — навіщо римлянам було тримати військові контингенти в містах і містечках сучасної України? Окрім торговельно-економічної мети, підтримки портів (найважливіші — Тіра, Ольвія, Херсонес, Пантікапей), доставки продовольства зі слов'яно-германо-кельтсь-

ких землеробських поселень (важливі шляхи якраз «Тірас», «Гіпаніс»), війська мали спостерігати ще й за територіальними переміщеннями варварів. Грандіозна міграція войовничих готів із Півночі Європи до України викликала обґрунтоване занепокоєння римських полководців. Уже коли готи здобули звання «федератів Імперії», отримавши від римського правителя цілу Дакію для поселення (271 рік), імператорська армія, розміщена в населених пунктах сучасної України, зобов'язувалася контролювати виконання ними умов угоди. Відтак, готське переміщення в Дакію, їхня концентрація в межиріччі Прут-Дунай дозволила лісовим землеробам здійснити ще одну міграцію — слов'яни спустилися з Прип'ятсько-Поліської котловини Побожжя (регіон «Гіпаніс»).

Хоча видатний український історик Михайло Брайчевський (1924-2004) віднайшов докази більш ранньої присутності слов'янських пращурів уздовж течії Південного Бугу, але його докази залишилися точковими, поодинокими. Ректор Українського Вільного Університету в Мюнхені, знаний націоналіст і археолог Вадим Щербаківський (1876-1957) ще в 1940-1950-х рр. довів: будь-які спроби «зістарити» слов'янське обличчя Побожжя (як і Подністров'я) непереконливі. На його думку, від початку нашої ери до приходу готів Подністров'я підкорювалося симбіозу кельтсько-сарматських елементів, тоді як терени регіону «Гіпаніс» (Побожжя) політично обіймали кочівники-сармати. (Це ніяк не відкидає факт існування ряду укріплених слов'янських поселень в «кельтсько-сарматському лісостеповому морі», але свідчить про доведену до крайнощів історико-етнографічну неоднорідність племен Античної Вінниччини за часів сусідства з Імператорським Римом).

(Далі буде)

Віктор МЕЛЬНИК,
кандидат політичних наук,
юрист, член НСЖУ, викладач
Київського національного
університету ім. Тараса Шевченка,
лауреат премії ім. Миколи
Лукаша за переклади з латини

Досі не відпускають спогади про пережите

Козятинчанці Олександрі Олексіївні Грушко за декілька місяців виповниться 100 років, хоча виглядає вона на 70 «з хвостиком», а пам'ять має таку гостру та висловлює власні думки так логічно і чітко, що й молода людина б позаздрила. Дивлячись на яснооку, охайну, дещо кокетливу жінку із просвітленим обличчям, із промінчиками доброти біля очей, не вкладається в голову, що вона - колишня бранка найстрашнішого нацистського концтабору «Аушвіц-Біркенау» у польському містечку Освенцим, яка понад два роки боролася за життя у катівні, одна із тих восьми тисяч полонених, хто зустрів 27 січня 1945 року своїх визволителів.

Для тих, хто пройшов крізь горнило нелюдських катувань, хто бачив жахливі картини знущань над беззахисними та численні смерті у страшних муках, людське життя набуває надважливої цінності, стає великим подарунком долі, до якого треба ставитися з обережністю.

Саме таке переконання має Олександрю Олексіївну. Саме такий настрій та основна тема її розповідей, які, на жаль, набувають актуальності знову, адже фашизм знову наступає на Україну. Пережити ж нашої героїні довелося немало жаху та поневірянь.

Непоправна втрата

І першим ударом долі стала смерть батьків. Спочатку у вічність пішов батько - молодий красень, інженер та педагог, який присвятив своє життя дітям. Через три роки по смерті чоловіка після важкої хвороби померла і мати - інтелегентна, вишукана жінка, котра була справжнім ідеалом матері та дружини. У 13-річному віці Олександрю Олексіївну, сьома дитина із дев'яти, залишилась сиротою. Старші брати та сестри вже жили окремо і далеко від батьківської хати, тому довелося тепер бути старшою для молодших, яких виховувала.

Після закінчення семикласної місцевої школи дівчина пройшла однорічні курси медсестер, що відкрились у новозбудованому навчальному закладі (тепер це Козятинський ліцей №1) і влаштувалась на роботу до дитячого будинку у Бердичеві.

Перший жах

18 червня 1941 року Олександрю Олексіївну приїхала у свою першу відпустку на запрошення старшого брата, військового офіцера, до місця його служби - у білоруське місто Вітебськ. Спокійні гостині 17-річної дівчини продовжились рівно чотири дні...

Надвечір 22 червня усі військові, у тому числі і брат нашої героїні, були відправлені на фронт (більше свого брата Олександрю Олексіївну не бачила - він пропав безвісти). Дівчина, сподіваючись на затребуваність своїх медсестринських вмій, вирішила відправитись на фронт добровольцем, але її юнацький запал зупинили у військоматі, мовляв, немає ще 18 років.

Повертаючись у рідне місто було пізно: його вже зайняли німецькі окупанти. Нічого не залишалось, як із сім'ями інших військових погоститись на евакуацію. Та доїхати вдалось лише до Смоленська. Залізничний ешелон потрапив під жахливий удар фашистських бомб. Із 150 сімей живими залишилось лише 38 чоловік. Це була перша жахлива зустріч Олександрю Олексіївну з моторошним обличчям смерті.

Юна підпільниця

Нажахана, розгублена, спантеличена, із психологічними, душевними та фізичними ранами, але жива дівчина добралась до Дніпропетровська (тепер - Дніпро), де жила її старша сестра. Але... сім'ю сестри вже евакуювали. І знову - сама у зовсім чужому великому місті серед війни.

Дівчина відправилась «на окопи», де знайшла нових друзів, що допо-

могли влаштуватись на квартиру. Але зовсім скоро у Дніпропетровськ прийшли окупанти. Олександрю Олексіївну, маючи з дитинства волелюбний характер, через друзів знайшла зв'язок із місцевим підпіллям. Відтоді один із її обов'язків - поширення у місті листівок з антифашистським змістом. Одного разу за таким заняттям із таким «вибуховим» вантажем дівчину застукав поліцай.

Травень 1942 року - цей місяць ув'язнення юної підпільниці став початком довгої боротьби зі смертю, боротьби за життя, яку Олександрю Олексіївну врешті-решт виграла. На щастя, зізнається тепер, вистояти у нелегкому двобої їй допомагали друзі. Яким у свою чергу допомагала вона.

У Дніпропетровській фашистській в'язниці дівчина стійко витри-

мністю. Одного дня повідомили, що усіх дітей вивезуть із табору. Малеча влаштувала справжній бунт: діти плакали та, вчепившись за свою молоду виховательку, не хотіли відпускати її від себе. Дівчина ж, обіймаючи їх наостанок, намагалась захистити їх від жорстокості наглядачів. Один із них сильно вдарив її по голові зброєю і проломив череп.

Стікаючи кров'ю молоду ув'язнену врятував німецький лікар, що проходив повз. Старий військовий, він добре знав, що таке полон, адже сам пройшов ув'язнення після захоплення радянськими військови-

мала усі катування і не викрила спільників по підпільній роботі. Нескорену українку у липні 1942 німці вирішили переправити до концтабору Майданек неподалік польського Любліна.

Роки жаху

Через декілька місяців жах у житті Олександрю Олексіївну поглибився: у жовтні 1942 року вона потрапила до «табору смерті» Аушвіц у Освенцим. Але справжня життєлюбка вирішила для себе: будь-що боротися із обставинами, боротися за життя.

Зціплюючи зуби від нестерпного голоду та виснаження, витримуючи щоденний безсонний і нескінченний жах, дівчина знаходила можливість уникнути реальності у праці. А працювати призначили її на полі, куди ходила на роботу майже рік.

Та злодійка-доля підготувала нове випробування. Молода 20-річна дівчина, яка в силу свого віку повинна була б радіти життю, продовжувати це життя, зустрілась із смертю, причому у наймоторошнішому її вигляді: смертю дітей.

У серпні 1943 року Олександрю Олексіївну, як людину із базовими знаннями педагога та медсестри, приставили опікуватися групою дітей бранок табору: близько 30 різновікових дітей, від року до 13, майже усі хворі, усі голодні та налякані. Спогади про ці дні - найстрашніші для згореної жінки тепер. Адже мусила не тільки доглядати за дітьми, але й спостерігати за тим, як вони хворіють, не маючи змоги допомогти, і, найстрашніше, повинна була виносити тіла померлих малят до загальної табірної могили.

Та попри все Олександрю Олексіївну намагалась стати для малечі добрим другом, прикладом добра та теплоти. І діти відповідали взає-

ми поблизу Тамбова. Лікар не тільки допоміг дівчині одужати, але й влаштував її на роботу у табірний госпіталь.

«Ангел смерті»

Хоча такий гуманний лікар у Аушвіці - велика несподіванка, адже білий халат у полонених табору асоціювався виключно із нелюдськими тортурами та мученицькою смертю. А першопричиною таких асоціацій був німецький лікар Менгеле, який проводив експерименти над в'язнями табору. В

Довідка: Через Майданек пройшло близько 300 тисяч в'язнів із 26 держав, з них багато євреїв, поляків, значну кількість також складала українці (головним чином військовополонені). Вважають, що у таборі було вбито 80 тисяч осіб.

У момент заснування Майданек було розраховано на 50 тисяч в'язнів, на початку 1942 року розширено, вмістимість табору зростає в п'ять разів. Табір мав десять філій і декілька власних виробництв. Винищення людей проводилося з квітня 1942 року з використанням газу «Циклон Б».

Майданек - один із двох таборів Третього рейху, де використовувався цей газ (інший - Аушвіц). Крематорії було запущено у вересні 1943 року. Визволені радянськими військами 22 липня 1944 року.

історію Другої світової війни він увійшов під прізвиськом «Ангел смерті з Освенцима».

Для своєї наукової праці цей диявольський лікар особисто відбирав в'язнів. Особливо його цікавили жінки, близнюки та карлики, адже намагався вирішити проблему збільшення народжуваності німкенів при паралельній стерилізації слов'янських жінок. Тому жінок у таборах різав і робив над ними страшні дослідження...

Боротьба незламних

І у цьому осередку зла, нелюдських бузурств та тортур все ж таки зміг пробитися дух незламності: у 1943 році в Освенцимі виник рух опору - сформувалось табірне підпілля, куди увійшла і наша героїня.

Так сталося, що серед багаточисельного різнонаціонального та різномовного табірному люду Олександрю Олексіївну зустріла колишня товаришів по Дніпропетровському підпіллю. Віднайти один одного допомогли завчені паролі - відповідь. Так дівчина увійшла до розгалуженої системи підпілля, стала однією з тих, хто продовжував боротьбу з ворогами навіть у жахливому ув'язненні, у стінах концтабору.

Виявляється, підпілля було чітко організоване, із конкретними завданнями для певних виконавців, із втаємниченням зв'язків (для безпеки організації), із налагодженою схемою поширення інформації.

Підпільниця Олександрю Олексіївну, яка працювала у госпіталі, отримала завдання: намагатися вберегти від смерті якнайбільше ув'язнених. Для цієї мети дівчина від товаришів по підпіллю отримувала медикаменти.

Іншим таємним завданням нашої героїні було прослуховування через дивом сконструйований в'язнями-чоловіками радіоприймач зведень радянського інформбюро з фронтів війни. А зведення ці радували численними поразками фашистської Німеччини на усіх фронтах (йшов 1944 рік, весна перемо-

оскільки наприкінці 1944 року від хворих у табірному госпіталі заразилась тифом і після визволення із концтабору певний час лікувалась.

Вже у 1946 році молода жінка повернулася у рідний Козятин у статусі дружини майора радянської армії. Та, на жаль, злий рок і тут завдав болючого удару: через півтора року заміжжя Олександрю Олексіївну стала молодою вдовою - чоловік трагічно загинув на службі.

Далі події життя нашої героїні завірували лихими поворотами. У 26 років Олександрю Олексіївну вдруге вийшла заміж і стала матір'ю для п'яти своїх племінників - дітей старшої сестри, що раптово померла. Влаштувалась на роботу у Талимонівський колгосп, але зовсім скоро важко захворіла, перенесла п'ять операцій, отримала групу інвалідності. Через деякий час вирішила продовжити трудову діяльність: приховуючи інформацію про інвалідність, працювала у їдальні, у шкільному буфеті, а згодом працювала продавцем у гастрономічному відділі. Звідти й вийшла на пенсію.

«Кругом хороші люди»

Так, незважаючи на повороти власної долі, на поневіряння, жах та біль, що її оточували, наша героїня не втомлюється повторювати протягом нашої розмови і підтверджує ці слова прикладами.

Після пережитого разом горя, страждань та жаху колишні в'язні Освенцима підтримують одне одного. Олександрю Олексіївну довгий час переписувалась, зідзвонювалась та іноді зустрічалась із товаришами по табірному підпіллю, із колишніми друзями та знайомими по бараку. Показово, що активно листувались із нашою землячкою ті, для кого на короткий час серед зла та моторошного жаху вона ставала доброю вихователькою, турботливою подругою, просто мамою, - діти із групи, над якою її призначили опікуном. Оскільки більша частина колишніх вихованців Олександрю Олексіївну - білоруси, її часто запрошували на річніці Перемоги чи визволення Білорусі до Мінська. Згадує про такі зустрічі та зв'язки жінка із теплим поглядом та сердечною добротою у голосі.

Аушвіц - урок, який не засвоїли...

Слухати жахливі спогади колишньої бранки нацистського концтабору неможливо без сліз на очах та душевного щему. Шкода, але страшні звірства із не меншою жорстокістю та цинізмом знову повторюються в Україні новими фашистами із сусідньої країни. «Чому урок Аушвіцу не засвоїли?», - зі скорботою зауважує жінка.

З болем Олександрю Олексіївну сприймає новини з фронту сучасної війни, душа розривається від картин розгромлених російською артилерією українських міст. Крається серце жінки від того, що зно-

Довідка: Концтабір Освенцим (Аушвіц) знаходився у 1940-1945 роках поблизу міста Освенцим, у 60 км на захід від Кракова. У концтаборі померли близько 1,5 млн осіб, велика частина з яких були євреями. Окрім євреїв та поляків, яких було найбільше серед полонених, у таборі смерті перебували і близько 110 тисяч вихідців з України. На території табору в 1947 році створили музей, який включено до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Звільнили Освенцим 27 січня 1945 року війська 60-ї армії 1-го Українського фронту. Вільними стали 7,5 тисячі в'язнів, що вижили.

га наближалась). Добута інформація поширювалась табірними бараками і піднімала дух усіх в'язнів, стверджувала віру у швидке визволення.

Життя у мирі

Довгоочікуване визволення прийшло 27 січня 1945 року. Та повернутись на Батьківщину Олександрю Олексіївну змогла не відразу,

у переживає ті жахття, які, була переконана, залишилися у далекому минулому.

Цьогоріч Олександрю Олексіївну святкуватиме 100-річний ювілей. І найкращий подарунок, який чекає від долі ювілярка, - це Перемога України.

Наталія ЗАЙЧУК

м. Козятин

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, не зазначається суб'єктом господарювання)

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, для паперової версії зазначається суб'єктом господарювання)

ПОВІДОМЛЕННЯ

про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля

ОРАТІВСЬКЕ ДП ПВКП «УКРПОСТАЧ», (код ЄДРПОУ 32387329), інформує про намір провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля

1. Інформація про суб'єкта господарювання

Юридична адреса: 22622, Вінницька обл., Оратівський р-н, с. Якимівка, вул. Театральна, буд. 68 А тел. (050)607-55-67. Директор — Щоголева С.М.

2. Планована діяльність, її характеристика, технічні альтернативи

Планована діяльність, її характеристика
Планована діяльність полягає у розробці Староживотівського родовища гранітів та мігматитів у Оратівському районі Вінницької області.

Технічна альтернатива 1

Оратівське ДП ПВКП «УКРПОСТАЧ» має діючий спеціальний дозвіл №4684 від 23.04.2008 року на користування надрами Староживотівського родовища гранітів та мігматитів. Площа родовища складає 26,9 га. Геологорозвідувальні роботи на Староживотівському родовищі виконані в 1974-75 роках, запаси затверджені УТКЗ (протокол №3672 від 22.05.1975 року) в кількості 15875,0 тис.м³.

Гірничо-геологічні умови Староживотівського родовища гранітів та мігматитів сприятливі для видобування корисної копалини відкритим способом.

Розробка корисної копалини здійснюється за допомогою буропідричних робіт методом свердловинних зарядів. Проектом приймається транспортна система розробки родовища з застосуванням автомобільного транспорту і з розміщенням покривних порід у зовнішніх відвалах.

Технічна альтернатива 2

Проаналізувавши різні (механічні, вибухові, фізико-технічні, комбіновані) способи видобування гранітів та мігматитів, що застосовуються на родовищах корисних копалин, можна виділити їх ефективність при відокремленні монолітів і блоків від гірського масиву. Проте враховуючи гірничо-геологічні умови залягання і потужність гранітів та мігматитів Староживотівського родовища, потужність розкривних порід, наявність на родовищі діючого кар'єру, зовнішнє розташування відвалів розкривних порід, як технічну альтернативу 2, можливо розглянути застосування невибухових руйнівних засобів (НРЗ). Однак в умовах зазначеного родовища (корисна копалина якого придатна для виробництва щебеню будівельного, каменю побутового тощо), даний спосіб можна визначити недоцільним та економічно невиправданим.

3. Місце провадження планованої діяльності, територіальні альтернативи

Територіальна альтернатива 1

Родовище гранітів та мігматитів Староживотівське в адміністративному відношенні знаходиться в Оратівському районі Вінницької області. Воно розташоване в 1,0 км на захід с.Якимівка, на лівому березі річки Роська. Районний центр смт Оратів знаходиться в 20 км на південь від родовища.

Територіальна альтернатива 2

У зв'язку з тим, що родовище діюче, територіальна альтернатива № 2 не розглядається.

4. Соціально-економічний вплив планованої діяльності

Вплив на соціальне середовище носить позитивний аспект. Соціально-економічний вплив планованої діяльності полягає в забезпеченні населення робочими місцями, крім того, сплаті податків в місцеві бюджети (в т.ч. оплата рентних платежів).

5. Загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності (потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо)

Геологорозвідувальні роботи на Староживотівському родовищі виконані в 1974-75 роках, запаси затверджені УТКЗ (протокол №3672 від 22.05.1975 року) в кількості 15875,0 тис.м³.

Згідно з робочим проектом річна продуктивність кар'єру 300 тис.м³ гірничої маси в щільному тілі.

Технологічна схема видобувних робіт:

Екскарпація корисної копалини одноковшевим гідравлічним екскаватором (обернена лопата) з попереднім розпушенням БВР методом свердловинних зарядів і транспортування на завод автосамоскидами. Буріння свердловин проводиться підрядними організаціями, які мають дозвільні документи, надані їм згідно з законодавством України. Допоміжне обладнання — навісний гідромолот важкої серії на базі екскаватора.

Технологічна схема розкривних робіт включає:

Екскарпацію розкривних порід одноковшевим екскаватором і транспортування до місця використання та у відвал автосамоскидами.

6. Екологічні та інші обмеження планованої діяльності за альтернативами:

щодо технічної альтернативи 2

екологічні обмеження:
- при експлуатації об'єкта дотримуватись норм і вимог екологічної безпеки;
- викиди від стаціонарних джерел повинні здійснюватися за наявності дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- забір води з підземних водозаборів повинен здійснюватися за наявності дозволу на спеціальне водокористування;
- заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру виконуються згідно з Кодексом цивільного захисту України, а також іншими нормативно-правовими актами у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- проведення постійного радіаційного (радіометричного) контролю корисних копалин і готової продукції відповідно до норм і

вимог ДГН 6.6.1-6.5.001-98 «Державні гігієнічні нормативи. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97)», наказу МОЗ України від 02.02.2005 № 54 «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України» (ОСПУ-2005);
санітарно-епідеміологічні обмеження:

- експлуатацію об'єкта здійснювати згідно з санітарними нормами та правилами;

- питне водопостачання для працівників здійснювати відповідно до ДСанПіН 2.2.4- 171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;

- концентрації забруднюючих речовин поза межами санітарно-захисної зони не повинні перевищувати ГДК (ОБРД), концентрації забруднюючих речовин на території об'єкта та території його санітарно-захисної зони можуть бути більшими ніж вказані нормативи, але не повинні перевищувати значень, які дорівнюють 30% від величини ГДК (ОБРД) для повітря робочої зони, за винятком здійснення залпових викидів при проведенні вибухових робіт;

- рівень акустичного забруднення не повинен перевищувати нормативних показників згідно з ДСН 3.3.6.037-99 «Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку» тощо.

протипожежні обмеження:

- дотримуватись нормативів ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги»;

- забезпечити об'єкт розрахунковими запасами води для цілей зовнішнього та внутрішнього пожежогасіння згідно з нормативними вимогами ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування» та ДБН В.2.5-64:2012 «Внутрішній водопровід та каналізація. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво»;

- на території об'єкта мають бути влаштовані проїзди з твердим типом покриття шириною не менше 3,5 м для пожежних автомобілів згідно з вимогами ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова території» тощо.

щодо технічної альтернативи 2

- екологічні та інші обмеження планованої діяльності аналогічні технічній альтернативі 1.

щодо територіальної альтернативи 1

- обмеження планованої діяльності щодо санітарно-захисної зони, захисту іонізуючого та електромагнітного випромінювання, шуму та вібрації визначені наказом МОЗ України від 19.06.1996 № 173 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів»;

- дотримання вимог, визначених ст.ст. 49, 70, 72, 74 Водного кодексу України та проектом землестрою, а також діючого екологічного законодавства у період експлуатації об'єкта планованої діяльності.

щодо територіальної альтернативи 2

- не розглядалися.

7. Необхідна еколого-інженерна підготовка і захист території за альтернативами:

щодо технічної альтернативи 1

- у зв'язку з тим, що проведення планованої діяльності передбачене в межах площі ділянки родовища та межах діючого кар'єру, проведення додаткового еколого-інженерного захисту не потрібно.

щодо технічної альтернативи 2

- аналогічно до технічної альтернативи 1.

щодо територіальної альтернативи 1

- аналогічно до технічної альтернативи 1.

щодо територіальної альтернативи 2

- не розглядалися.

8. Сфера, джерела та види можливого впливу на довкілля:

щодо технічної альтернативи 1

- клімат і мікроклімат — розробка не здійснюватиме відчутного впливу на клімат та мікроклімат через виділення незначної кількості парникових газів, вологи і тепла;

- повітряне середовище — джерелами виділення забруднюючих речовин на кар'єрі є вибухові роботи, навантаження гірської маси в автосамоскиди гідравлічним екскаватором і робота кар'єрних машин;

- геологічне середовище — вплив пов'язаний з вилученням розкривних порід, утворенням кар'єрної виїмки і відвалів розкривних порід;

- водне середовище — для запобігання притоку води в кар'єр атмосферних (в тому числі зливових) і талих вод;

- поводження з відходами — зберігання відходів здійснюється у відповідності з санітарними нормами та технікою безпеки; утворені під час провадження планованої діяльності відходи будуть передані відповідно до укладених договорів та вимог екологічної безпеки спеціалізованим організаціям;

- рослинний та тваринний світ — внаслідок розробки родовища можливий незначний в допустимих межах вплив на біоресурси, що має тимчасовий характер;

- природно-заповідний фонд та екологічна мережа, архітектурна, археологічна та культурна спадщина — на території земельної ділянки родовища не обліковуються та не виявлені;

- соціальне середовище — вплив носить позитивний аспект; важливим із соціально-економічних факторів є поповнення місцевого бюджету та поліпшення загальної соціально-економічної ситуації в районі, забезпечення сировинною галузь будівництва, зайнятості місцевого населення і працівників;

- техногенне середовище — у вибухонебезпечній зоні кар'єру відсутні промислові чи сільськогосподарські об'єкти, споруди, важливі транспортні, енергетичні чи підземні комунікації;

щодо технічної альтернативи 2

- аналогічно технічній альтернативі 1.

щодо територіальної альтернативи 1

- ландшафти — зміна стану земної поверхні у процесі гірничовидобувних робіт на площі родовища з подальшою рекультивациєю порушеної території;

- тваринний та рослинний світ — джерела підвищеного шуму внаслідок проведення видобувних робіт можуть спричинити незначний допустимий вплив (фактори тривоги) на середовища перебування, умови розмноження і шляхи міграції тварин; внаслідок розробки родовища можливий незначний допустимий вплив на просторове, видове, популяційне та ценотичне різноманіття об'єктів рослинного світу;

- соціальне середовище — видобування корисної копалини буде мати позитивний вплив на місцеву економіку, зайнятість місцевого населення, податкових надходжень, залучення інвестицій в економіку регіону;

- техногенне середовище — негативний вплив на промислові, житлово-цивільні і сільськогосподарські об'єкти та інші елементи техногенного середовища під час видобування — незначний та допустимий.

щодо територіальної альтернативи 2

- у зв'язку з тим, що підприємство діюче, сфера, джерела та види можливого впливу на довкілля щодо територіальної альтернативи

2 не розглядалися.

9. Належність планованої діяльності до першої чи другої категорії видів діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля (зазначити відповідний пункт і частину статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»)

Планована діяльність з видобування граніту та мігматиту на Староживотівському родовищі належить до першої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля, та підлягають оцінці впливу на довкілля (пункт 15 частини 2 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

10. Наявність підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля (в тому числі наявність значного негативного транскордонного впливу на довкілля та перелік держав, довкілля яких може зазнати значного негативного транскордонного впливу (зацеплених держав)

Підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля немає. Транскордонний вплив відсутній.

11. Планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля

Планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з ОВД у відповідності із ст.6 ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» №2059-VIII від 29 травня 2017 року.

12. Процедура оцінки впливу на довкілля та можливості для участі в ній громадськості

Планована суб'єктом господарювання діяльність може мати значний вплив на довкілля і, отже, підлягає оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Оцінка впливу на довкілля - це процедура, що передбачає:

підготовку суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля;

проведення громадського обговорення планованої діяльності; аналіз уповноваженим органом звіту з оцінки впливу на довкілля, будь-якої додаткової інформації, яку надає суб'єкт господарювання, а також інформації, отриманої від громадськості під час громадського обговорення, під час здійснення процедури оцінки транскордонного впливу, іншої інформації;

надання уповноваженим органом мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля, що враховує результати аналізу, передбаченого абзацом п'ятим цього пункту;

врахування висновку з оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності, зазначеного у пункті 14 цього повідомлення.

У висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений орган, виходячи з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, визначає допустимість чи обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності та визначає екологічні умови її провадження.

Забороняється розпочинати провадження планованої діяльності без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності.

Процедура оцінки впливу на довкілля передбачає право і можливості громадськості для участі у такій процедурі, зокрема на стадії обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, а також на стадії розгляду уповноваженим органом поданого суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля.

На стадії громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля протягом щонайменше 25 робочих днів громадськості надається можливість надавати будь-які зауваження і пропозиції до звіту з оцінки впливу на довкілля та планованої діяльності, а також взяти участь у громадських слуханнях. Детальніше про процедуру громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля буде повідомлено в оголошенні про початок громадського обговорення.

Тимчасово, на період дії та в межах території карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби (COVID-19), спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, до повного його скасування та протягом 30 днів з дня скасування карантину, громадські слухання не проводяться і не призначаються на дати, що припадають на цей період, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля.

13. Громадське обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля

Протягом 20 робочих днів з дня оприлюднення цього повідомлення на офіційному вебсайті уповноваженого органу громадськості має право надати уповноваженому органу, зазначеному у пункті 15 цього повідомлення, зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Надаючи такі зауваження і пропозиції, вкажіть реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (зазначений на першій сторінці цього повідомлення). Це значно спростить процес реєстрації та розгляду ваших зауважень і пропозицій.

У разі отримання таких зауважень і пропозицій громадськості вони будуть розміщені в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля та передані суб'єкту господарювання (протягом трьох робочих днів з дня їх отримання). Особи, що надають зауваження і пропозиції, своїм підписом засвідчують свою згоду на обробку їх персональних даних. Суб'єкт господарювання під час підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля зобов'язаний врахувати повністю, врахувати частково або обґрунтовано відхилити зауваження і пропозиції громадськості, надані у процесі громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. Детальна інформація про це включається до звіту з оцінки впливу на довкілля.

14. Рішення про провадження планованої діяльності

Відповідно до законодавства рішенням про провадження даної планованої діяльності буде Висновок з оцінки впливу на довкілля, що видає Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.

15. Усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, необхідно надсилати до

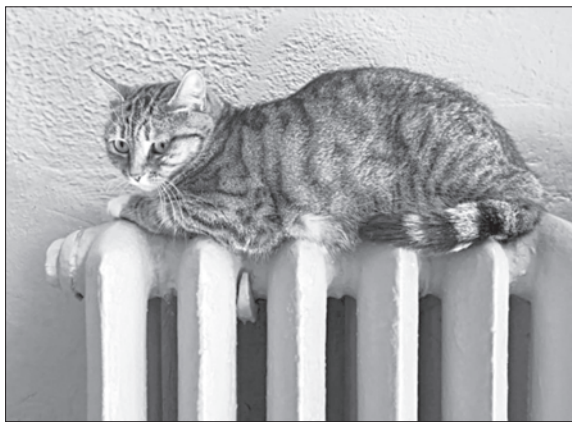
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Департамент екологічної оцінки та контролю, вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035. Тел./факс: (044) 206-31-40, (044) 206-31-50. Електронна адреса: OVD@mer.gov.ua. Контактна особа: директор департаменту екологічної оцінки та контролю Котляш Лада Павлівна.

Сезон опалення у Вінниці продовжили

У зв'язку з погіршенням погодних умов було вирішено продовжити тривалість нинішнього опалювального сезону у Вінницькій громаді. Хоча раніше міський голова Сергій Моргунов прогнозував, що за тривалого потепління можна було б вимкнути опалення 27 березня.

«Наразі в пріоритеті забезпечити комфортні умови для всіх мешканців Вінницької територіальної громади, тому через погіршення погодних умов було прийнято рішення продовжити подачу тепла у домівки вінничан», — зазначив директор департаменту міського господарства Віталій Місецький.

Нагадаємо, що рішення про початок та закінчення опалювального сезону ухвалюється місцевою радою. Але завершити надання тепла в оселі комунальники можуть за умови, що середньодобова температура повітря протягом трьох діб поспіль не опускається нижче 8-и градусів тепла.

У Жорниці – двомісячний карантин

Бродячий пес покусав жительку цього села, що в Іллінецькій громаді. Його ізолювали та віддали ветеринарам, на четвертий день спостережень він помер. Регіональна лабораторія Держпродспоживслужби підтвердила наявність сказу.

Жорнище оголосило неблагополучним пунктом щодо цієї хвороби, накладено карантинні обмеження, які знімуть лише за два місяці після останнього випадку захворювання тварин на сказ. У селі проводяться вимушені карантинні протиепізоотичні заходи, на час написання цих рядків уже щеплено проти сказу 126 собак і 74 коти. Ймовірно причиною цієї хвороби є заражені червоні лисиці, яких розвелось занадто багато.

Тим часом покусана псом жінка проходить курс антирабійної вакцинації.

Коронавірус повністю не зник

На Вінниччині ще одна людина померла від коронавірусної хвороби.

Протягом доби, 27 березня, у Вінницькій області зареєстрували 247 нових лабораторно підтверджених випадків COVID-19. Серед дітей зареєстрували 33 випадки цього захворювання.

Як повідомляє Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України, за добу в області одужали від коронавірусу 117 осіб. Станом на 28 березня хворіло 2487 осіб (серед них 365 дітей, медиків – 52).

Надійшла і трагічна новина: за згадану добу в області зареєстрований один летальний випадок, спричинений коронавірусним захворюванням.

Голова Всесвітньої організації охорони здоров'я Тедрос Гебрейесус вважає, що пандемія коронавірусу COVID-19 може завершитися вже цього року. Водночас медики радять громадянам, особливо тим, хто перебуває у групах ризику та має хронічні захворювання, дотримуватись протиепідемічних правил і продовжувати серію профілактичних вакцинацій.

ОГОЛОШЕННЯ

ПОВІДОМЛЕННЯ про початок громадського обговорення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

1. Повна назва документа державного планування: «Детальний план території на земельну ділянку з кадастровим номером 0520685500:01:002:0099 для нового будівництва будівель і споруд додаткових транспортних послуг та допоміжних операцій, за адресою: вул. Шевченка, с. Пултівці Вінницького району Вінницької області».

2. Орган, що прийматиме рішення про затвердження документа державного планування: Якушинецька сільська рада.

3. Передбачувана процедура громадського обговорення:
а) Дата початку та строки здійснення процедури - відповідно до п.5 ст. 10 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» громадське обговорення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки «Детальний план території на земельну ділянку з кадастровим номером 0520685500:01:002:0099 для

нового будівництва будівель і споруд додаткових транспортних послуг та допоміжних операцій, за адресою: вул. Шевченка, с. Пултівці Вінницького району Вінницької області» розпочато з дня їх оприлюднення на сайті Якушинецької ОТГ (<https://yakushynetska-gromada.gov.ua/>) та триватиме 15 днів.

б) Зауваження і пропозиції подаються особисто або через уповноваженого представника у письмовому вигляді із зазначенням прізвища, ім'я та по батькові, місця проживання, особистого підпису; від юридичних осіб – із зазначенням їх найменування, місцезнаходження, посади і особистого підпису керівника надаються протягом 15 днів з дня оприлюднення.

в) Орган, до якого подаються зауваження і пропозиції – Якушинецька сільська рада, що розташована за адресою: 23222, Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Якушинці, вул. Новоселів, буд. 1, Е-Mail адреса: yakushynetska-rada@ukr.net. Відповідальна особа за організацію розгляду: начальник відділу архітектури та містобудування Якушинецької сільської ради Томашевська М.В. Контактний номер телефону: (0432) 56-75-19, 56-75-14.

КНП «Багатофункціональна лікарня» Тиврівської селищної ради оголошує про передачу в оренду частини нежитлового приміщення поліклінічного відділення, а саме:

- 2 кв.м сходової частини для розміщення кавового апарату;
- 3,9 кв.м на 1-му поверсі для реалізації хлібо-

булочних виробів;
- 16,2 кв.м на 4-му поверсі для ремонту, виробництва штучних зубів, зубних протезів.

Заяви приймаються протягом 10-ти робочих днів з дня опублікування даного оголошення за адресою: Вінницька обл., Вінницький р-н, смт Тиврів, вул.Шевченка, 2а, тел. (0255) 2-12-34.

1. Повне та скорочене найменування суб'єкта господарювання: ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЖОРНИЦЕ» (ПрАТ «ЖОРНИЦЕ»).

2. Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ – 00414210.

3. Місцезнаходження суб'єкта господарювання, контактний номер телефону, адреса електронної пошти суб'єкта господарювання - Вінницька обл, Вінницький район, с. Жорнище, вул. Бойка 17, тел. 0434527180, email: jorn00414210@gmail.com

4. Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика - Вінницька обл, Вінницький район, с. Жорнище, вул. Бойка 17.

5. Мета отримання дозволу - визначення та регулювання викидів забруднюючих речовин (ЗР), які потрапляють в атмосферу при експлуатації технологічного обладнання, на отримання дозволу на викиди ЗР для існуючого об'єкта.

6. Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля (ОВД), в якому визначено допустимість провадження планованої діяльності, яка згідно з вимогами ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» підлягає оцінці впливу на довкілля – діяльність не підлягає розробці ОВД. Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва – відсутні. Заходи щодо скорочення викидів – відсутні. Відповідає пропозиціям щодо дозволених обсягів викидів законодавству.

7. Загальний опис об'єкта (опис виробництва та технологічного устаткування) – підприємство спеціалізується на вирощуванні зерняткових і кісточкових фруктів (КВЕД 01.24 основний) та розведенні великої рогатої худоби молочних порід. На промайданчику знаходиться 15 джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, в т. ч. 4 організованих джерел: дихальні клапани резервуарів зберігання світлих нафтопродуктів, димові труби опалювальних пунктів, а також 11 неорганізованих джерел (склад зберігання зернових з пунктом помелу, майстерня, пилорама, приміщення утримання тварин, майданчик компостування гною, холодильно-компресорне обладнання, пункт заправки автомобілів).

8. Відомості щодо видів та обсягів викидів – від джерел викиду в атмосферне повітря надходять такі основні забруднюючі речовини: НМЛОС (Суміш насичених вуглеводнів С2-С8; вуглеводні граничні С12-С19 (розчинник РПК-265 П та інш., альдегід пропіоновий, кислота капронова) – 0,04009, спирт метиловий – 0,0095 т/рік, фреон – 0,004 т/рік, органічні аміни – 0,0038 т/рік, діоксид сірки – 0,004 т/рік, діоксид та інші сполуки сірки (диметилсульфід, метилмеркаптан) – 0,01572 т/рік, аміак – 1,1144 т/рік, азоту(1) оксид (N2O) – 0,000707 т/рік, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту – 0,01194 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, в т.ч.(пил хутряний, пил деревини, зола сланцева, пил абразивно-металевої) – 1,128062 т/рік, метали та їх сполуки, в т.ч. (залізо та його сполуки (у перерахунку на залізо), манган та його сполуки в перерахунку на діоксид мангану) - 0,0018325 т/рік, метан – 5,21688 т/рік, вуглецю діоксид - 654,124 т/рік, оксид вуглецю – 0,2953 т/рік. Загальний викид забруднюючих речовин (без врахування вуглецю діоксид) становить 7,8422 т/рік.

9. Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва - що виконані або/та які потребують виконання – не наводяться. Підприємство не внесено до переліку додатку 3 Інструкції про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців. Міністерство ОНПС, м. Київ, 2006 р.

10. Перелік заходів щодо скорочення викидів, що виконані або/та які потребують виконання – не передбачені. Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел підприємства не перевищують встановлені нормативи гранично допустимих викидів відповідно до законодавства, тому заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин не розробляються.

11. Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів – Заходи не передбачені.

12. Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству – Викиди забруднюючих речовин відповідають вимогам законодавства.

13. Адреса держадміністрації з питань охорони навколишнього природного середовища, до якої можуть надсилатися зауваження та пропозиції громадськості щодо дозволу на викиди - Вінницька ОВА (Вінницька обл., м. Вінниця, вул. Соборна, 70, тел. (0432) 32-25-35, 32-35-35).

14. Строки подання зауважень та пропозицій – протягом 30 календарних днів з моменту виходу повідомлення.

ПОВІДОМЛЕННЯ

про оприлюднення проекту регуляторного акта

05 квітня 2023 року у обласній газеті «Вінниччина» та на вебсайті Хмельницької міської ради <https://rada.ekhmilnyk.gov.ua/uk> в розділі «Відкрита громада» / «Регуляторна політика» / «Повідомлення про оприлюднення проектів регуляторних актів» буде розміщено такий проект рішення виконавчого комітету Хмельницької міської ради:

«Про затвердження Правил розміщення зовнішньої реклами на території Хмельницької міської територіальної громади» (нова редакція);

Розробник – Управління містобудування та архітектури міської ради.

Зауваження та пропозиції до проекту рішення просимо надавати в письмовій формі протягом місяця з дня їх оприлюднення: поштою за адресою: м. Хмельник, вул. Столярчука, 10; факсом – (04338)22516; електронною поштою за адресою: miskrada_hm@ukr.net

Виконавчий комітет Хмельницької міської ради

Головний редактор Олег КРИВОНОС, т. (068)-590-46-22

Засновник - Трудовий колектив редакції.
Видавець - ТОВ «Редакція газети «Вінниччина». Реєстраційне свідоцтво ВЦ №990-348-ПР, видане Головним територіальним управлінням юстиції у Вінницькій області 16 січня 2018 р.
Передплатний індекс 91672

ВЛАСНІ КОРЕСПОНДЕНТИ: Віктор ЗЕЛЕНЮК (Бар, Мур, Курилівці, Жмеринка) - (096) 603-66-78; Микола КАВУН (Іллінець, Липовець, Немирів, Оратів) - (096) 398-28-55.
Адреса редакції: 21100, м.Вінниця, Хмельницьке шосе, 7
Електронна адреса: vinnichina-gazeta@ukr.net

Розрахунковий рахунок: №UA593204780000026008924431157 у ПАТ АБ «Укргазбанк» м. Києва, МФО 320478, ЄДРПОУ 02471614.
Контактні телефони: (098)-124-53-92 - «гаряча лінія»; приймальня головного редактора - 66-13-36 (факс); головний редактор - 068-590-46-22; творчий відділ (журналісти) - 66-05-92; рекламно-комерційний, бухгалтерія - (0432) 66-05-25.

➤ Редакція може публікувати в порядку обговорення статті, не поділяючи точки зору автора.
➤ Автори надрукованих матеріалів відповідають за добір і точність наведених фактів і даних, інших відомостей. За зміст реклами відповідають рекламодавці.
➤ Передрук без погодження з редакцією «Вінниччини» не дозволяється.
➤ *** Позначаються матеріали, які друкуються на правах реклами.

Номер виготовлений у КЦ редакції газети «Вінниччина». Віддрукований у друкарні ТОВ «Діва-К», м. Вінниця, вул. Пугачова, 1, e-mail: druk33@ukr.net.
Тираж - 3981 прим. Зам. 35819.

«Це місце моєї сили»

Блогерка Олена Присяжнюк з Крижополя відреставрувала 70-річну хату в селі Жабокрич, яку отримала в спадок від прабабусі

- Починалося все з того, що я хотіла придбати собі в селі хатинку, щоб там була піч, - розповідає вона. - Мене це дуже вабило вже давно. Я навіть придивлялася до таких будиночків. Народилася я в селі Жабокрич - там і шукала. Але одного разу моя бабуся каже: «Так у тебе ж є хатина прабабусі. Це ж твій спадок». Отак усе й почалося. Я зайшла в ту хатину, посідила там, подумала. І зрозуміла, що я шукала саме її. Бо з нею в мене пов'язані дуже приємні дитячі спогади.

У відреставрованій нині хатині мешкала її прабабуся з рідною сестрою. 15 років тому вона померла, а її 90-річна сестра тепер перейшла жити в літню кухню на тому ж подвір'ї. Будівля потребувала ремонту, але в ній збереглися колишні меблі.

Близько трьох років тому розпочали реставрацію. Будинок потребував укріплення, тому його обкопали по периметру та підмурували каменем. Якщо із зовнішнього боку стіни були більш до-

замість люстри й ви маєте дивитись на побілену стелю замість телефону, ні... Робіть те, що вам до вподоби: пийте каву, читайте книжку, готуйте їжу, фотографуйтеся, грайте настільні ігри, спілкуйтесь... Просто проживайте ті моменти, які хочеться. І тоді це місце стане для вас не просто музейним експонатом, а місцем відпочинку та сили. Такою є ця хата для мене, - пояснює Олена.

Початок реставраційних робіт вона не викладала в інтернет. Але потім вирішила поділитися невеличким відеороликом. Отримала величезну кількість вподобайок і коментарів. Відгук людей мотивував жінку розпочати вести власний блог.

- Люди обговорюють, коментують. Їм це до вподоби. Це їх наче повертає в минуле, у дитинство. Були також такі коментарі: «О, війна. Тому й згадали про село, бо там можна сховатися...». Для мене це не так. Бо я це все робила до 2022 року, - розповідає блогерка.

Саме через соцмережі Олена познайомила своїх підписників з колекцією вишиванок.

- Колекцію сорочок придбала кілька років тому моя мама. У ній вишиванки Крижопільського краю. Там і жіночі, і чоловічі сорочки, а також на дівчаток років 12-13. Я

йти, запалити в печі, спекти хліб. Це місце моєї сили, - наголошує господиня.

Тепер у володіння жінки додалися ще три старенькі хатини. Вона придбала їх по сусідству з відреставрованою.

- На сьогодні в мене вже їх чотири. Кожній близько 70 років. Три хати підряд, сусідні. І вони всі однакові. Це були хати трьох братів Кордонців, які будувалися приблизно в один і той же період абсолютно ідентичними.

не знаю точного віку тих виробів. Але на одній із сорочок є дата - 1932 рік. Маю ще дуже багато вишитих рушників. Частина - давні, їм по 100 років. Але більшості з них - по 50-60 літ. Є навіть з підписами. Але люди того часу були не дуже грамотні, тому написи містять помилки. Але це дуже мило виглядає. Тішить те, що один рушник підписаний «3 днем народження». Тобто на свято людина готувала такий подарунок власними руками, - уточнює вона.

Колекція глиняного посуду постійно поповнюється. Частина Олена отримала в спадок. Тепер купує самобутні речі. Та й односельці, побачивши таку пристрасть жінки до старовини, дарують свої глиняні раритети.

- Дехто сприймає мою хату за музей, хоча я її такою не вважаю. Це хатина, куди я можу вільно при-

виходячи на вулицю. Я всій родині дуже вдячна за допомогу. Для важких робіт ми, звісно, залучаємо ще людей, - говорить господиня.

Спільними зусиллями біля прабабусиною хати висадили 800 кущів лаванди. Сподіваються, що люди будуть приїздити на фотосесії. Поставили теплицю, щоб у ній вирощувати розсаду квітів. Потім їх висаджуватимуть на подвір'ях.

- Моя бабуся раніше займалася

квітами, розуміється на цьому. То тепер ми під її керівництвом висіяти дуже багато насіння. Будемо вирощувати, - додає Олена.

Жінка також ділиться планами, які має на ці будиночки.

- Мрію про проект, щоб люди могли приїхати й не просто відпочити, а й зіграти якийсь цікавий квест. Аби більше дізнатися про українську давню культуру, про село. Можливо, поринути в дитячі спогади. Я не хочу, щоб це було місце, де просто переночували вдаль від міської метушні. Мені хочеться, щоб люди отримали ще й порцію емоцій від цікавих завдань. У мене плани, щоб ці хатинки були придатні до життя й у холодну пору року. Тому ми уважно ставимося до ремонту пічного опалення, - розповідає Олена.

Вона додає, що старовина захоплювала її завжди. А тепер вона ще стає платформою для креативу та творчості.

Світлана ШЕВЧУК
Фото з архіву
Олени ПРИСЯЖНЮК

глянути, то зсередини деякі мали великі щілини. Ремонтували все давніми способами: замасували глиною, білили, фарбували. Привели до ладу піч і грубу. Реставрували також меблі.

- Саме така обстановка, яка є в хатині зараз - це образ з моїх спогадів. Такою вона була колись. Сільська хата - це ж не просто житло, а цілий світ, який людина створює для себе. Як ж неймовірні відчуття можна отримати, просто посидівши на печі! Я не кажу про те, що там має горіти свічка

Саркосцифи – гриби незвичайні

Завжди любив ранньої весни провідувати ліс, але вперше саркосцифу знайшов лише кілька років тому. Дивувало і досі дивує, що вона недостатньо досліджена, про неї багато суперечливої інформації. Одні джерела зараховують її до їстівних, інші - до умовно їстівних, а частина - до тих, що не мають харчового значення. Фактів отруєння нею не надбав, але в той же час визнається, що вона недостатньо досліджена. З цього приводу навіть наводиться повчальна історія з свинешкою тонкою, яку зараховували до умовно їстівних, а потім виявили, що в результаті регулярного вживання в організмі людини вона накопичує доволі шкідливі для здоров'я речовини. Ось

чому її перекинули до отруйних.

А якщо саркосцифи недостатньо вивчені, то хто може бути впевненим у їх нешкідливості? Втім, якби вони й належали до однозначно їстівних, то приваблювати в них може лише період, коли інші гриби надбати важко. А так вони невеликі за розміром, мають доволі тугу м'якоть. Та й врожайність їх невисока. І сміття всілякого при перебиранні вистачає.

Вже тільки через те, що саркосцифа є дуже яскравим грибом і разом із підсніжниками символізує справжню весну в лісі, її годилося б дослідити глибше. Поки що ж мікологи розрізняють два основні види: яскраво-червона і аустріяка (австрійська). Єдиною зафіксова-

ною відмінністю між ними є помітні лише через сильну лупу малесенькі ворсинки на зовнішній поверхні крайньої з них.

Чим відчутніше потепління в наших краях і більше грибники надбавать саркосциф, тим активніше їх описують у мережах. Дехто вже навіть пропонує споживати їх сирими. А на якій підставі? Може, сміливості додає те, що ці гриби називають індикаторами екологічної чистоти. Тобто у забруднених місцевостях вони не водяться. І справді, надбав їх далеко від інтенсивних шляхів й оброблюваних полів.

Микола КАВУН
Фото автора